

Pâbéaa kâra tii kà Paulo tà tapé Korénito Bétapoo popai

Wailàapà na wii tii bëeni?

Wà Paulo, pwi *apostolo. Â é tâa jaaé wà Sostène.

É wii wiidà?

Nabibiu kâra *naja 53 ma 55, na pàara na é tâa
Éfeso wà Paulo. (Côo Apostolo 19.8-10.)

É wii tâî?

Târa ê wâra pwapwicíri wâ Korénito, ville wâ
napô Grèce. Wà Paulo, âna é tapoo ê wâra pwap-
wicíri wê, na ia é picémara târa ê *Picémara Wâdé
goo Iésu, na naja 51, é, 52. (Côo Apostolo 1.1-18.)
É wii ârapàpé tii tà tapé Korénito wà Paulo, êco
na ârailu co na tâa na *Tii Pwicíri. Pwi tii bëeni,
1 Korénito, âna bêârailu kâra tii kêe târa. (Côo *1 Korénito* 5.9.)

Cina é wii?

Korénito, âna ville na maina na é wâmwünyabweri
ê bàrawià, â wâru pâ âboro na rà mu tèepaa naawê,
gée na pâ napô na wâiti. Â rà popa me wiârâ pâ
nyamanya kâra, gée na pâ pwapwicíri kâra bëaa,
na ité jii ê âji cèikî naa goo Iésu Kériso. Ba wà pàra
tâpé, âna rà ina pâ, nye êco ê nyuâajè na piâjimuru,
â càcaa naiijè; êkaa na wâdé na jè wâro imudi goro
naiijè.

Wâru tèpa cèikî na rà tapoo pâra wiâra pâ nyamanya bëepwiri. Â rà niimiri pâ, tâa târa ê autâmogòrimuru na wâgôro, jii pâra tâpé, â rà ipwamainarà goo. Â càra caa pitêrerà, â pitadàrù ê wâra pwapwicîri. Â wà Paulo, âna é wii, ba na é ina târa pâ, na rà cibwaa wàrapwiri pai pwa kâra. É wii mwara, ba na é ina târa pâ muru na rà tawèerié goo (7.1,25; 8.1; 12.1; 16.1,12).

Dà ère ê tii bëeni?

É ina wà Paulo pâ, wâdé na caapwi pwâranüma tèpa cèikî (1.10-17). Càcaa wâdé na jè piputàmu, ma popa tèpa cèikî béejè naa na aupitèimuru (naporomee 6). Jè cibwaa ipuu imudi, ma wârori ê wâro imudi (naporomee 5).

Jè cibwaa ipwamainajè goro ê autâmogòrimuru kâjè. Ba âji autâmogòrimuru, âna me gée goo Pwiduée, â càra caa côoina wà tèpa âboro gòropuu. Ê pai bà kà Iésu, ma pai wâro cônâ kêe gée na aubà, âna muru na dau pwamuru naa goo, naa na cèikî kâjè (1.18-2.14; ma naporomee 5).

É pacâmurijè wà Paulo goro ê pai wâro na pwicîri kà pwi âji a cèikî naa goo wà Iésu, naa nabibiu kà tèpa âboro na ité ê pwapwicîri ma nyamanya kâra. É jèe tipijè wà Kériso, â ticè na papwicîri jijè. Eco na jè ipwacôoco, ba càcaa diri pâ muru na wâdé ba kâjè, â wà Paulo, âna é tacoo goojè, ba na jè cibwaa pwa cè muru na tanoori ê cèikî kà pwi jè béejè (naporomee 8-10).

É ina pai pwa wâra picaatâa. É napéaati pâ âraimeai na é naa tâjè wà Pwiduée, ba na jè

ipagòojè naa na wâra pwapwicîri. Jè cibwaa pwa-imudirimuru goro pâ âraimeai. Wâdé naa pitòimiri ê pai pwa kâjè na jè pwapwicîri (naporomee 11-12).

Pwi muru na âjimuru jii diri pâra muru, âna ê pimeaari. Wâdé na êdiri ê pwina jè pwa, âna me gée goo pimeaari (naporomee 13).

É ina wà Paulo pai pwa goo ê pai wâro cônwâ kâjè gée na aubà (naporomee 15). Ê pai wâro cônwâ kà Iésu, âna é pwacèwii pwi autapoo kâra piûnya. Â ée mwa cau pawârojè wà Pwiduée.

Pai pitàgoo tii 1 Korénito

Ipwabwàcu ma ipwaolé (1.1-9)

Càra caa pitêrerà tèpa cèikî wâ Korénito (1.10-4.21)

Autâmogòorimuru kà Pwiduée, âna ité jii auni-imiri kà tèpa âboro (1.18-2.16)

Jè pâra wiâ Kériso, càcaa pwi jè âboro (3.1-23)

Tèpa apostolo âna rà tèpa ênawéna kà Kériso (4.1-21)

Tûâ na èpà naa na wâra pwapwicîri (5.1-6.20)

Pai tòpi kà Paulo tà tâpé Korénito (7.1-11.1)

Popai goro piéa (7.1-24)

Pa âboro dopwa (7.25-40)

Noo kâra macii na pwa ârapwaailò goo, târa ânuurumuru (8.1-11.1)

Tûâ kâjè na jè pwapwicîri naima (11.2-14.40)

Pai târamiri pûrujè (11.2-16)

Caanilo—Pa-utimuru (11.17-34)

Âraimeai gée goo Nyuâaê Pwicîri ma pimeaari (12.1-14.40)

Pai wâro cônwâ gée na aubà (15.1-58)

Pàra aupitûâri kà Paulo ma ipicijii (16.1-24)

Ipwabwàcu

¹⁻² Wâgo* Paulo na pwa tii tàwà, wâguwà ê wâra pwapwicîri kà Pwiduée, wâna ville Korénito. Tâgére wâibu ma wà Sostène, pwi béejè, pwi jè a cèikî naa goo wà *Kériso Iésu. [Â é naa bwàcu kàwà mwara.] É todòo wà Pwiduée, ba na go pwi *apostolo kà Kériso Iésu, [â é cùruo pâ, ba na go picémara ê popai kêe]. Â wâguwà, âna é pitòrigariwà wà Pwiduée, ba na guwà tèpa âboro kêe, ba guwà tâa goo wà Kériso. Â é todàwà, ba na guwà wâro ba kêe. Ba é wàrapwiri tà diri tèpa âboro, na diri pâ ére, na rà cèikî naa goo Iésu Kériso, ma ipwamainaê†. Ba wàé na é Pwi Ukai kâjè.

³ Wâdé naa tà tâwà ê *pimeaari imudi ma pinaanapô, na me gée goo Pwiduée kâjè ma Pwi Ukai Iésu Kériso. Cidòri nyuâawà!

É pwényunuâarijè Pwiduée na é naigé mee Iésu Kériso

⁴ Go ciburà pipwaolé tà Pwiduée, goro pâ *aupwényunuâari na dau wâru, na é jèe naa tâwà, na é naigé mee wà Kériso Iésu. ⁵ Ba gée goo pai tâa kâwà gooé, âna tâa tâwà diri pâ na jèpapara wâdé. Ba wà Pwiduée, âna é nama guwà tèpa tâmogòori ina popai, ma naa tâwà ê autâmogòorimuru na dau maina. ⁶ Ba go‡ jèe *paâjupâra tâwà ê popai goo

---

* **1:1-2** Wâgo—Grec: Wâbu. Wà Paulo na é pwa tii, éco na é paari pâ, caapwi pwâranümaru ma wà Sostène na é tâa jaaé. † **1:1-2** Na rà cèikî naa goo Iésu Kériso, ma ipwamainaê—Grec: Na rà todà nee Iésu Kériso. ‡ **1:6** Go—Grec: Bâ. É pi-inâê cônâ wà Paulo. (Côo note goo 2 Korénito 1.6.)

Kériso, â guwà jèè cèikî naa goo. Â ê popai bëepwiri, âna é jèè wàawà goowà.

7 Â gée goo kaa pwiri, âna tâa tâwà diri ê pâ âraimeai kà Pwiduée, na pâara bëeni, na guwà tâ tapacîri, ê pai wâjué me côwâ kà Pwi Ukai Iésu Kériso. **8** Ba nye wàé kaa, na é nama cimwü ê cèikî kâwà tia pwâadèreè. Â, na wàrapwiri, â nye ticè na o pitèiwà goo, na Tootù na ée wâjué côwâ.

9 Â jè tâmogòori ba mwü pâ, ée mwa pacoo diri ê pâ pwiibà wà Pwiduée, pwacèwii auinabéaa kêe§. Ba nye wàé na é todàwà, ba na guwà piwâro naima ma wà Pwi Naîê, wà Iésu Kériso, Pwi Ukai kâjè.

càra caa pitêrerà tèpa cèikî *(Naporomee 1-4)*

10 Tèpa cèikî béeò, go ilari ba góo jiiwà, naa na nee Pwi Ukai Iésu Kériso, pâ, guwà pitêrewà, naa na caapwi pwâranüma, ma caapwi aunünüma. Wâdé naa ticè muru nabibiu kâwà, na guwà pitadàrùwà goo!

11 Ba rà ina tôo wà pâra tèpa béejè na rà tâa pwârawâ kà Cloé, pâ, guwà pitòocia. **12** Ba pwa pâra tâpé gée jaawà, âna rà ina pâ: «Wàibà, âna bà pâra wiâ Paulo.» Â napwa pâra tâpé, âna rà ina pâ, rà pâra wiâ Apollos. Â wà pâra tâpé, âna rà ina pâ, rà pâra wiâ Pétéru. Â napwa pâra tâpé, âna rà [pi-inà kâra ma] ina pâ: «Wàibà, âna bà pâra wiâ Kériso.»

1:8 1 Tésalonika 3.13, 5.23

1:9 1 Tésalonika 5.24; 1 Ioane 1.3

§ **1:9** 1re phrase—Grec: É tarù wà Pwiduée.

1:10 Filipi 2.2

1:12 Apostolo 18.24-28; 1 Korénito 3.4

13 Wànau? Wà Kériso, âna pitadàrùé? Gona wâgo Paulo, âna tanamiriô naa goro *satauro ba kàwà? Â gona guwà *piupwaa naa na neeô? Bwa!

14 Go pwaolé tà Pwiduée, ba câgo caa upwaa pwi jèpwi gée goowà, wàco Crispus ma wà Gaïus. **15** Â, na wàrapwiri, â nye ticè pwi jè âboro, cèna é ina pâ é piupwaa naa na neeô. **16** (Akaé, ba go mwa tà niimiri pâ, go piupwaa mwara wà Stéphanas ma diri ê pwârawâ kêe. Éco na go niimiri pâ, nye ticè pàra tâpé na go *upwaarà.)

17 Ba wà Kériso, âna câé caa cùruo, ba na go piupwaa. Â é nye cùruo pâ co, ba na go inapàpari ê *Picémara Wâdé. Â câgo caa wàrapwiri, goro pâ popai na me gée goro ê tàmanga kà tèpa âboro. Bwa, go paari bwâti ê pâtâmara ê pai bà kà Kériso naa gorò satauro.

Autâmogòorimuru kà Pwiduée

18 È popai goro [ê pai bà kà Iésu naa gorò] ê satauro, âna piwârau* tà tâpé na rà o tubatiàu ê wâro kàra dàra góiri awé. Éco napwa naa goojè, âna popai na jèe pa-udòjè, ba é wâna ê pâtâma Pwiduée.

19 Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri pâ:

*Go o mwa nama tiàu
autâmogòorimuru
kà tèpa tâmogòorimuru.
Go o mwa patâjii
tâmanga ma nii
kà tèpa tâmanga.*

Ésaïe 29.14

20 Â rà mwa ina pâ wànau, wà tâpé na rà tâmanga, ma wà tâpé na rà câmu, ma wà tâpé na rà tûra bwàti? Ba wà Pwiduée, âna é jèe paari pâ, ê autâmogòorimuru kâra ê gòropuu bëeni, âna piwâraru.

Kériso âna autâmogòorimuru kêe

21 Càra caa tâmogòori Pwiduée wà tèpa âboro gòropuu, goro ê pwì autâmogòorimuru kâra bëepwiri. Êco na é popai pâ 'piwâraru'—ba na é pa-udò diri tâpé na rà cèikî naa gooé, [ma naa târa ê *âji wâro jaaé]. Â wàépwiri na é paari ê âji autâmogòorimuru kêe†!

22 [Ê popai kâbà, âna piwâraru tâ] tèpa *Juif, ba rà ciburà mudàra cè pâ *câmu kâra pâtâma Pwiduée, na rà o pò goo. Â [piwâraru tâ] tâpé na càra caa tèpa Juif, ba rà ciburà mudàra ê 'tâmanga' ma 'autâmogòorimuru' [na me gée goo ê auniimiri kâ tèpa âboro].

23 Êco na wâgo, âna go inapàpari pâ, wà Kériso, [wà pwì *Mesia na ia é cùrué me wà Pwiduée] âna é bà naa goro satauro. Ê popai-bà, âna tanoori tèpa Juif; â popai na pimwüru, ma ticè èreê, tâ pâra tâpé.

24 Êco na wà Kériso, âna wàé kaa na é paari ê pâtâma, ma autâmogòorimuru kâ Pwiduée, tâ tâpé na é todàra—wiàna rà tèpa Juif, ma wiàna càra caa tèpa Juif.

1:20 Job 12.17; Ésaïe 19.12, 33.18, 44.25

1:21 Mataio 11.25

† **1:21** Grec: È gòropuu, âna câé caa tâmogòori Pwiduée, naa na autâmogòorimuru kêe. Â wâdé têe, na é pa-udò tâpé na rà cèikî, gée goo ê popai na piwâraru.

1:23 Roma 9.32; 1 Korénito 2.14

1:24

Kolosé 2.3

25 [Wà pàra tèpa âboro, âna rà niimiri pâ, pimwüru] ê pwina é pwa wà Pwiduée. Êco na muru na dau piêdò jii ê tàmanga kà tèpa âboro. [Â rà niimiri mwara pâ, ticè nii kâra ê pwina é pwa.] Êco na muru na dau piêdò jii ê nii kà tèpa âboro.

É pitòrigari pwina ticè nii kêe

26 Tèpa béeò, guwà jèe côo cai pâ, wâguwà wàa, béaa kâra pai todàwà kà Pwiduée. Ba càcaa wâru gée goowà, cè tèpa tàmanga, naa na pai côo kà tèpa âboro. Â càcaa wâru tâpé cène pwa pâtamarà. Â càcaa wâru tâpé cène pwamuru naa goorà.

27 Êco na wà Pwiduée, âna é pitòrigari ê pwina rà niimiri wà tèpa âboro pâ piwârâu, târa ma é tubakamu tèpa ‘tàmanga’. Â é pitòrigari ê pwina ticè nii kêe naani góropuu, târa ma é tubakamu tâpé na pwa nii kâra. **28** Â é pitòrigari ê pwina kîri târa, bau ê pwina rà niimiri pâ piticémuru naa goo, bau ê pwina rà miiri, târa ma é tanoori ê pwina pwamuru naa goo târa. **29** É wàrapwiri wà Pwiduée, ba na o nye ticè âboro cène é pi-iná kêe, na araé.

30 Â napwa naa goowà, âna nye wà Pwiduée, na é dànamariwà naa goo wà Kériso Iésu. Gée goo wà Kériso, âna é nama jè tèpa tâmogòrimuru; â é nama jè *târù na araé; â é nama jè pwi Ba kêe; â é dàgòtùjè jii ê pâtamarà èpà.

31 Èkaa na, wà pwina nûmee na é pi-iná kêe, âna wâdé na é ina co nee Pwi Ukai *Jérémie 9.23* pwacèwii auwii naa na Tii Pwicîri.

2

Popai kôo âna pai bà kà Iésu

¹ Na ia go tèepaa medariwà, co tèpa béeò, â go inapàpari tàwà ê auniimiri kà Pwiduée, na pwàniri béaa*. Â câgo caa ina ê pâ popai na maina ma wâgòro, ba na go paari ê tàmanga ma autâmogòorimuru kôo. ² Ba câgo caa pame tàwà cè jè pai tâmogòori wèe, â êco ê popai goo Iésu Kériso, na é bà naa goro *satauro.

³ Â, na go medariwà, âna ticè nii kôo, â wâgotô, â go pwùkùru. ⁴ Â câgo caa picémara tàwà goro ê ‘autâmogòorimuru’ kâra âboro. Ba ê *Nyuâaê Pwicîri, âna é *paâjupâra tàwà ê popai kôo goro pâtâmee. ⁵ Â êkaa pwiri, na ê cèikî kâwà [naa goo Kériso] âna é pâra goro ê pâtâma Pwiduée, â càcaa goo cè autâmogòorimuru kâra âboro.

Cara caa tâmogòori tèpa âboro

⁶ Na go[†] tâa jaa tâpé na jèe mwü ê cèikî kâra naa goo wà Kériso, â go tùra na autâmogòorimuru [kà Pwiduée, ba na go napéaati târa ê popai gooé]. Â càcaa ê pé autâmogòorimuru kâra ê góropuu bëeni, ma wà tèpa pitûâ‡, ba o cau tubatiâurà. ⁷ Ba ê pwina go napéaati, âna ê auniimiri kà Pwiduée, ma autâmogòori kêe.

Ba bëaa kâra ê pai tapoo wàra ê góropuu, âna é niimirí pâ, ée mwa nama jè tâa jaaé, naa na

---

* **2:1** Auniimiri kà Pwiduée na pwàniri béaa—é, È popai goo wà Pwiduée. **2:3** Apostolo 18.9; 2 Korénito 10.1 **2:4** 1 Tésalonika 1.5 † **2:6** Go—Grec: Bà. É pi-inâê cônâ wà Paulo naa na pâ nee tii 6 ma 7 ma 13. ‡ **2:6** Pitûâ—Pwiri tèpa âboro, é, pwiri pâ duée na râ poparà.

ê pai maina ma muugère kêe. Éco na tàbinyiri ê auniimiri kêe bëepwiri tiagoro nabàni, â bwaa nye tàbinyiri tà pâra tàpé§.

⁸ Ba càra caa tâmogòori ê autâmogòorimuru kêe, wà tèpa pitûâ kâra gòropuu. Ba wiàna ina pâ, rà tâmogòori, â pwiri càra caa gére tanamiri naa goro satauro, wà Pwi Ukai na é po dau maina ma muugère. ⁹ Êkaa pwiri ê ère ê auwii naa na *Tii Pwicîri, na ina pâ:

*Câ mu caa côo
muru na wàrani.
Câ mu caa têre
[pwényuâa bëepwiri];
Câ mu caa niimiri
pai wâdé na maina
jii pwina é pwa
wà Pwiduée Pwi Ukai;
pâ wâdé na é pwabwàti
ba kâjè diri,
wàijè na jè meaarié.*

Ésaïe 64.3

Pwéelaa tâjè aunünüma kà Kériso

¹⁰ Wàijè, âna jè tâmogòori ê pwi bëepwiri nabà. Ba é jèe paari tâjè wà Pwiduée, goo é Nyuâaê Pwicîri. Ba ê Nyuâaê Pwicîri, âna é nye côo diri ê pâ muru, tiagoo pwina tâa na aubinyiri na pwâranüma Pwiduée.

---

§ **2:7** Grec: Bà ina ê autâmogòorimuru kà Pwiduée, na tàbinyiri ma naapwàniri, éna é pwabwàti béaa kâra autapoo wàra ê gòropuu, ba na jè o maina ma muugère.   **2:9** Ésaïe 64.3

11 Càcaa pâri ma jè tâmogòori ê auniimiri kà pwi jè âboro. Ba jè tâmogòori co ê pwina wâgoojè. Â nye wàrapwiri mwara naa goo wà Pwiduée. Ba nye ticè na tâmogòori auniimiri kêe, êco ê Nyuâaê Pwicîri kêe*.

12 Â é jèe naa tâjè ê Nyuâaê Pwicîri wà Pwiduée, â o câjè mwa caa niimiri pwacèwii tèpa âboro gòropuu†.

Pâri ma jè tâmogòori ê pâ âraimeai [na dau wâdé] na ia é jèe naa tâjè, goro ê *pimeaari imudi kêe.

13 Â, na go patùrawà goro pâ âraimeai bëepwiri, â câgo caa wàrapwiri, gée na ê autâmogòori kâra âboro. Bwa, go ina ê pwina é picòo tôô ê Nyuâaê Pwicîri. Ba nye wàrapwiri ê pai pacâmuri tâpé na é tâa goorà ê Nyuâaê Pwicîri‡.

14 Wà pàra tâpé§, âna càra caa tâmogòori ê pwina me gée goo ê Nyuâaê kà Pwiduée. Â rà niimiri pâ muru na imwüru. Ba nye êco ê Nyuâaê Pwicîri, na é pwa ma jè côoinari ê pâ namuru bëepwiri. **15** Â wà pwina é tâa gooé ê Nyuâaê Pwicîri, âna pâriê, ma é tèi ê ère diri pâ muru. Napwa naa goo wà pàra tâpé, âna càcaa pâri ma rà côoina ê pwina tâa

* **2:11** Grec: Napwa naa goo pwi jè âboro, â pwiri é tâmogòori ê aunünüma kà pwi jèpwi, gée goo na ru cau tupédu âboro, â tâa tarù ê nyuâa kâra âboro. Êco na nye ticè na tâmogòori ê aunünüma kà Pwiduée, êco ê Nyuâaê Pwicîri kêe. † **2:12** Câjè...âboro gòropuu—Grec: Â càcaa ê nyuâara gòropuu. ‡ **2:13** Wàrapwiri ê pai pacâmuri... é, Ba wiàna jè pacâmuri tèpa âboro goro pâ muru goo ê Nyuâaê Pwicîri, â jè wàrapwiri goro pâ popai na é naa tâjè ê Nyuâaê Pwicîri. § **2:14** Pàra tâpé—Grec: Tâpé na rà nünüma goro ê pai nünüma kâra âboro co ('l'homme naturel').

na pwâranümee*. ¹⁶ Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri, pâ:

*Wàilàapà na tâmogòori
auniîmiri kà Pwi Ukai?
Wàilàapà na ina têe
cè pwina é pwa?*

Ésaïe 40.13

Â wàijè, âna jèe pwéelaa tâjè ê aunünüma kà Kériso.

3

Jè pâra wiâ Kériso, càcaa pwijè âboro

¹ Tèpa béeò naa na nee Kériso, guwà gére pwaduwà kà tèpa âboro gòropuu [na càra caa tâmogòori Kériso]! Ékaa na, na ia go tâa jaawà, â go patùrawà, pwacèwii pâ nari èpo. Ba càcaa cimwü ê cèikî kàwà naa gooé.

² [Na ia go pacâmuriwà, â] câgo caa naa tâwà ê utimuru cêna göò, ba pwacoé na guwà ija. Go naa tâwà dilé, ba na guwà wâdo. Â bwaa nye ipaiwà tiagoro nabàni, ³ ba guwà nama dàtiwà ê pâ auni-imiri kàwà na èpà. Â guwà piboo goowà, â guwà iputàmuriwà. Ékaa na go ina pâ, guwà ipwacèwii tèpa âboro gòropuu, [na càra caa tâmogòori Kériso]. ⁴ Ba wiàna guwà ina pâ: «Wâgo, âna go pâra wiâ Paulo» é, «Wâgo, âna go pâra wiâ Apollos», â guwà paari pâ, ipaiwàguwà ma tèpa âboro gòropuu.

Bu tupédu ênawéna co

---

* ^{2:15} 2e phrase—Grec: Â ticè âboro na pâri ma é piteié.   ^{2:16}
 Ésaïe 40.13   ^{3:2} Hébéro 5.12-13; 1 Pétérú 2.2   ^{3:3} 1 Korénito
 1.10-11   ^{3:4} 1 Korénito 1.12

5 Wailàapà Apollos? Â wailàapà Paulo? Bu nye po tupédu ênawéna co kà Pwiduée. Â é wakè goobu, ba na guwà cèikî [naa goo wà Pwi Ukai Iésu Kériso]. Â wàibu jècaa, âna bu jèpa pwa è wakè, na é naa tâbu.
6 Wâgo, âna go câmi [ê popai] â wà Apollos, âna é *upwaa. Éco na nye wà Pwiduée na é pwa ma cipu.

7 Wà pwina é picâmi, ma wà pwina é upwaa, âna càcaa pwamuru naa gooru. Wà pwina é dau piâjimuru, âna wà Pwiduée, ba é pwa ma cipu. **8** Â câé caa pwaké goo wà pwina é câmi, ma wà pwina é upwaa. Ba é tòpò taru jècaa ê pumara wakè kàru, wiâra ê jèpa wakè kàru. **9** Ba wàibu ma Apollos, âna bu piwakè naima ba kà Pwiduée*. Â wâguwà, âna guwà pwacèwii ê aupwanapô kêe.

Guwà wâ kà Pwiduée

Guwà pwacèwii mwara ê wâ kêe [na gére bari].
10 Â go pwacèwii pwi a ba wâ na é pwabwàti ê pàaé, wiâra ê âraimeai†, na é naa tôo wà Pwiduée. Â mwa wà pàra tâpé na rà mwa bari naa gó. Â wailà jècaa, âna Wâdé na rà pwacôoco bwàti, cè pai bari kàra naa gó. **11** Ba ê pàaé na jèe tòpò, âna wà Iésu Kériso. Â o nye ticè pwi jè âboro cèna ée mwa caa tòpò cè jè pàaé.

12 [O wâru na rà bari, naa góro ê pàaé bëepwiri.] Wà pàra tâpé, âna rà o tòpò mwani mii, ma mwani

3:5 Apostolo 18.4,11   **3:8** Mataio 13.3-9; Éfeso 2.20-22   * **3:9**
 Bu piwakè naima ba kà Pwiduée—é, Bâ piwakè naima ma wà Pwiduée. † **3:10** Âraimeai—Nii bau ê autâmogòorimuru târa wakè kà Pwiduée. (Côo note goo 1 Korénito 12.4.)   **3:11** Ésaïe 28.16; 1 Pétér 2.4-6

pwaa, ma atü na dau maina wâri wèe[‡]. Â wà pàra pwi, âna rà o tòpò pâ upwâra ma jò, ma murumwatò§.

¹³ Éco na, na cè jè tòotù, âna o nye paari bwàti wiàna wâdé, é, wiàna èpà ê jèpa wakè kàra jècaa. Ba jè tapacíri ê Tòotù na ée mwa [tèepaa me na wà Kériso, ba na é] tèi tèpa âboro. [Â ê pitèimuru kêe, âna o] pwacèwii ê ânye. ¹⁴ Â wiàna ê wakè kà pwi jè âboro, âna càcaa tòò ê ânye, â wà pwi bëepwiri, âna ée mwa tòpi ê pumara wakè kêe. ¹⁵ Â wiàna ê wakè kêe, âna tòò, â é tubatiàu diri*. Â wà pwiiibà, âna pwacèwii pwi âboro, na càùé gée góro ânye, ba na é udò.

É tâa goowà ê Nyuâaê Pwicíri

¹⁶ Wâguwà, co tèpa béeò, âna guwà pwi wâ kà Pwiduée, â ê Nyuâaê Pwicíri kêe, âna é tâa goowà. Â gona câguwà caa tâmogòori pwiri? ¹⁷ Â wiàna é nama tòri† ê wâ kà Pwiduée wà pwi jè âboro, â ée mwa nama tiàué wà Pwiduée. Ba ê wâra pwapwicíri kà Pwiduée, âna é pwicíri, â ê wâ bëepwiri, âna wâguwà [tèpa cèikî].

Guwà wâgoo Kériso

¹⁸ Guwà ipwacôoco, ba guwà péa ipa-imwüruwà! Ba gona guwà niimirí pâ, tâa tâwà ê autâmogòrimuru na wâgòro wiâra ê

^{‡ 3:12} Mwani mii... Ucina goo pâ muru na pâri târa ê wakè kà Pwiduée, ba muru na o tâa awé. ^{§ 3:12} Pâ upwâra...ma murumwatò—Popai na càcaa pwéelaa naa na grec. Ucina goo muru na càcaa pâri, ba o tòò naa na ânye. ^{* 3:13} 1 Korénito 4.5 ^{3:15} Tubatiàu diri—é, Tubatiàu ê pumara wakè kêe. ^{3:16} 1 Korénito 6.19; 2 Korénito 6.16 ^{† 3:17} Nama tòri—Grec: Nama tiàu (détruire).

autâmogòori kâra pâ âboro gòropuu? Guwà naaco pâ autâmogòrimuru bëepwiri‡, ba na o tâa tâwà ê âji autâmogòrimuru! **19** Ba napwa ê autâmogòori kâra pâ âboro gòropuu, âna pâra ma imwüru na ara Pwiduée. Â jèe wii naa na *Tii Pwicîri pâ: *Wà Pwiduée, âna ée mwa nama rà coo goropwiinawâ§, tèpa tâmanga, goro ê tâmanga kâra.* **Job 5.13**

20 Â jèe wii mwara pâ: *Napwa wà Pwi Ukai, âna é tâmogòori, ê pâ aunünüma kâ tèpa tâmanga. Ba nye ticémuru naa goo.* **Psaume 94.11 21-22** Êkaa na guwà cibwaa pi-iná kâwà pâ, guwà tèpa âboro kâ Paulo, é, wà Apollos, é, wà Pétérú. Ba guwà côo, wà diri tâpéebâ, âna rà [me na wakè ba] kâwà—wâgo Paulo, ma Apollos, ma wà Pétérú. Â cau kâwà diri pâ muru [na é tòpò wà Pwiduée]—ê gòropuu, ma ê wâro, ma ê pwâra bà, ma ê tòotù nabà, ma ê pâ tòotù na o bwaa wâ naigé! **23** Â wâguwà, âna guwà wâgoo wà Kériso, â wà Kériso, âna é wâgoo wà Pwiduée.

4

Tèpa apostolo âna rà tèpa ênawéna kâ Kériso

1 Wâdé na guwà côoinari pâ, wâibú [ma wà Apollos]*, âna bu tupédu ênawéna kâ Kériso. Â cùrubu, ba na bu inapâpari ê auniimiri na dau pwényuâa kâ Pwiduée, na é gére pacoo—muru na ia tâbinyiri

---

‡ **3:18** Naaco pâ autâmogòrimuru bëepwiri—Grec: Wâdé na guwà pâ nau pimwüruwâ.   **3:19** Job 5.13   § **3:19** Ée mwa nama rà coo goropwiinawâ—Grec: É tâjûru.   **3:20** Psaume 94.11   * **4:1** Wâibú ma wà Apollos—é, Wâibâ. Pwiri é niimiri wà Apollos ma Pétérú ma wà pâra tâpé. (Côo 1 Korénito 3.22.)

jii tèpa âboro. ² Â napâra pwi jè ênawéna kêe, âna, na é wakè bwàti ba kêe, ma pitêre dèe.

³⁻⁴ Â câgo caa ipacè naa goo ê pai pitèio kà tèpa âboro co-wiàna wâguwà, é, wiàna ê jè wâra pitèimuru. Â piticémuru mwara, naa goo ê pai pitèio cônâ. Go niimirí pâ, nye ticè èpà na go pwa, êco na o càcaa wâgo na go ina pâ, go *tarù na ara Pwi Ukai. Nye wàé co na ée mwa tèio.

⁵ Êkaa na guwà têre co tèpa béeò! Guwà cibwaa mara pitèi pwi jè âboro, béaa kâra cè pai mwa wâjué cônâ kà Pwi Ukai! Ba wàé co, na ée mwa papwéelaari ê pâ muru na tà cárü na bàutê. Â ée mwa paari pâ aunünüma na rà pwàñiri wà tèpa âboro. Â, na wàrapwiri, â wà Pwiduée, âna ée mwa naa tà tèpa âboro, è pumara wakè kàra[†].

Cina guwà pi-inà kàwà?

⁶ Tèpa béeò, [go wâjué cônâ] naa goobu ma wà Apollos. Diri ê pâ pwina go gére ina naa goobu, âna wâdé na câmu ba kàwà, ba na guwà côo. [Ba jè mu ina ê auina bèeni pâ]: «Jè cibwaa pâiti jii ê pwina wii.» Â wiàna guwà pitêre dàra co ê pwina wii [naa na *Tii Pwicîri] pwacèwibù, â o câguwà mwa caa pi-inà kàwà pâ, guwà pâra wiâ pwi jè a pitûâ. Â o câguwà mwa caa pinabaèpà pâra tèpa pitûâ.

⁷ Ba gona wàilàapà cèna é pwa ma guwà piétò jii cè pâra tâp ? Ba diri ê pwina tâa tâw , âna nye wà Pwidu ee na é naa tâw . Â wiàna wàrapwiri, â

4:2 Luka 12.42   **4:5** 1 Korénito 3.8   [†] **4:5** Pumara wak  k ra—Grec: È pai pic dirir .   **4:6** Roma 12.3   **4:7** Roma 12.6

gorodà na guwà pi-inà kàwà, pwacèwii na muru na me gée goowà?

8 Ba pwiri guwà niimiri pâ guwà jèe tòpi diri ê aupwényunyuâari kà Pwiduée, â guwà ina pâ guwà jèe wâbé goo! Â guwà pâ nau tèpa ukai naa na cèikî! Auwa! Ba wàibà, tèpa *apostolo kà Kériso, âna câbà caa tèpa wàrapwiri! Ba wiàna gére âjupâra, â wàibà, âna pwiri bà tèpa ukai mwara‡!

9 [Êco na, na guwà côo ê wâro kâbà, â càcaa wàrapwiri.] Ba pwacèwii na wà Pwiduée, âna é nama bà dau kîri jii diri tèpa âboro. Â bà pwacèwii [tèpa tubatiàu i paa] na poparà na ara diri tèpa âboro, béaa kâra pai o tétàmwararà. Â ê goropuu diri, âna é côo [pwâra kamu kâbà]—wà tèpa âboro, ma wà mwara tèpa *angela.

10 [Naa na auniimiri kà tèpa âboro, âna] bà piwârâu, majoroé ê cèikî kâbà naa goo Kériso. Êco na wâguwà, [âna guwà pi-inà kàwà pâ] tâa tâwà ê autâmogðorimuru, majoroé ê cèikî kâwà! Wàibà, âna ticè nii kâbà; â wâguwà, âna pwa nii kâwà. Â wàibà, âna càra caa papwicîribà; â wâguwà, âna ipwamainawà.

11-12 Üu, tiagoro nabàni mwara, âna bà bwaa ciburà copwa, â bwaa ciburà nümbà dàra wâdo. Â ticè ârabwée kâbà. Â bà piwâro itàa. Â jèe oratâbà goro wakè goro du îbà. Â wà tèpa âboro, âna rà tânyiribà ma tamagéribà. Êco na, ûna rà wàrapwiri

---

‡ **4:8** Grec: Guwà jèe pwâro; jèe tâ tâwà diri pâ muru; â guwà jèe tèpa ukai, {â càcaa wàibà}. Wâdé tôô wiàna wàrapwiri, ba na o wàijè diri, âna jè o capai tèpa ukai ma wâguwà.   **4:11-12** 2 Korénito 11.23-27   **4:11-12** Mataio 5.44; Apostolo 18.3; 2 Tésalonika 3.8

tâbà, â bà *pwényunuâarirà. Ûna rà tubaèpà tâbà, â bà pidàpwicâaribà.

13 Â, na rà pi-inabà ba èpà, â bà tòpi naa na pidàpwicâari, â bà pimudàra, ba na bà pinaanapô ma wàilà. Tiagoro ni, âna rà bwaa nye tágére pwa tâbà, pwacèwii na bà tèpa teepâ na rà tétâjii, ma ê pâ muru na tòri, na rà miiri goo.

Tèpa naîô naa na cèikî

14 Câgo caa ina pwiri tâwà, ba na guwà kamu. Ba guwà pwacèwii tèpa èpo kôo [naa na cèikî] â po dau wânümoo tâwà. Â nümoo na go pwa pupûra tâwà bwàti. **15** Ba wiàna pwa cè 10 000 âboro cèna pacâmuriwà goro ê cèikî nabà, â nye caapwi co pwi caa kâwà. Ba nye wâgo kaa, na ia go mara picémara tâwà ê *Picémara Wâdé, ma pame tâwà ê *âji wâro naa goo wà Kériso. **16** Gée goo kaa pwiri, â go ilari jiiwà ba gòò, pâ, guwà ipwacèwiio.

17 Wàépwiri ê majoroé ma go panuâ paé tâwà wà Timotéo, na é pwacèwii wà pwi âji naîô. É wakè kôo bwàti§ naa na nee Pwi Ukai, â dau wânümoo têe. Â ée mwa taniimirì tâwà ê pwina go pacâmuri na diri tèpa wâra pwapwicîri, goro ê pai wâro kâjè naa goo wà Kériso.

Ipwacôoco!

18-19 [Go têre pâ] wà pàra tâpé gée goowà, âna rà pâ nau tèpa pwamainarà. Â rà pi-ina kàra [goro diri pâ muru na wâdé na rà pwa]. Â rà tà niimirì pâ, o câgo mwa caa tà wâjué medariwà. [Wâdé na rà ipwacôoco!] Ba go mwa tèepaa paé, wiàna

4:15 Galatia 4.19

4:16 Filipi 3.17

4:17 Apostolo 19.22

§ **4:17** É wakè kôo bwàti—É pitêre dàra.

ê câbewâdé kà Pwi Ukai. Â go o mwa côo wiàna pwa cè âji pâtàmara diri pâ pwâratùra kàra, é, wiàna nye po popai co. ²⁰ Ba ê *Mwaciri kà Pwiduée, âna càcaa muru goro pwâratùra co, â goro nii kêe ma pâtàmee. ²¹ Dà cèna nümwà goo? Na go tèepaa medariwà pa pimeaari, é, pa cè ubati?

tûâ na èpâ naa na wâra pwapwicîri

5

(Naporomee 5-6)

Rà puu imudi pâra tèpa cèikî

¹ Tâpéeni, go têre ê jè jèkutâ na dau èpâ naa goowà. Ba go têre pâ, pwi jè ârapàarawà, âna ru ipuu mara tô bêârailu wâdà wà caa kêe. Guwà côo, dau pwicîri naa jaa tâpê na càra caa papwicîri Pwiduée! Â naa jaajè tèpa cèikî, âna mwa nye dau pwicîri awé.

² Â gorodà na guwà gére pi-inâ kâwà [na gére wârapwiri na wâjaawà]? Bwa, wâdé na guwà kamu ma pikîri goo. Â guwà tü tà pwi âboro-bà, gée na picaatâa kâwà!

³ Wâgo na go jèe nye mara tèié, naa na nee Pwi Ukai Iésu. Â wiàna go nye wâiti jiiwà, â go nye tà wâjaawà naa na nyuâaô. ⁴⁻⁵ Wâdé na guwà pitànaima naa na nee Pwi Ukai Iésu—â o wâijè naima naa na aunünüma—â guwà panuâ pwi âboro bêepwiri tà *Caatana*, [na jè ju pâara]. Â o tubatiâu

---

4:20 1 Korénito 2.4   **5:1** Lévitique 18.7-8; Deutéronome 23.1   **5:3**
Kolosé 2.5   **5:4-5** 1 Timotéo 1.20   * **5:4-5** Guwà panuâ pwi âboro bêepwiri tà Caatana—Munaa rà pacòobée gée na ê wâra pwapwicîri, tapacîri ê pâara na é pitòotéri ê wâro kêe. (Côo 1 Timotéo 1.20.)

ê pâ câbawâdé na èpà kâra âboro, â ée mwa udò, na Tòotù na ée mwa wâjué me côwâ wà Pwi Ukai. [Â o tâa têe ê *âji wâro jaaé].

6 Üu, càcaa wâdé ê pai pi-iná kâwâ! Ba gona câguwâ caa tâmogòori pâ, [jí caapwi âboro na é pwa na èpà, âna é nama tòdidiri ê picaatâa? Ba pwacèwii ê ucina kâjè, na ina pâ]: «Ê ji nari nyaa kâra poloa, âna é pwa ma é tùu too ê poloa.»

7 Guwâ cèitiri wâi ê pwina tòri gée goowâ. Â guwâ o pwacèwii ê poloa na bwaa âmuê, na ticè nyaa kêe, târa tòotù *Paséka. Ba nye ê pai bà kâ Kériso, na é nama guwâ wârapwiri. Ba nye wâé kaa, ê *ârapwaailò, na é nama dâgòtù ê èpà kâjè, pwacèwii ê nari mutô na tétàmwereê târa tòotù Paséka[†].

8 Ba [na bà] pwamaina ê tòotù Paséka, [wàibà tèpa *Juif[‡], â bà] pa ê poloa na bwaa âmuê na ticè nyaa kêe, â bà naaco ê poloa béaa na èpà. [Wàépwiri ê câmu ba kâjè diri]: Jè naaco ê pâ tûâ na èpà, â jè pâra na ê âjupâra.

Cibwaa pabéerà!

9 Go jèe inapàpari tàwà naa na jè tii, ba na guwâ cibwaa pitànaima ma tâpé na râ ipuu imudi.
10-11 [Wiàna go ina pwiri, â] câgo caa ina diri tèpa

5:6 Galatia 5.9   **5:7** Ésaïe 53.7; 1 Pétéru 1.19   [†] **5:7** Grec: Guwâ cèitiri gée goowâ é nyaa kâra poloa béaa; ba na guwâ pwi jè poloa na bwaa âmuê. Ba wà Kériso, pwi Paséka kâjè, âna panuâê, ba na é pwi ârapwaailò. È nyaa kâra poloa (*levain*), âna ucina goro ê èpà na pwàñiri naa goojè. (Côo Luka 12.1.)   **5:8** Deutéronome 16.3   [‡] **5:8** Wàibà tèpa Juif—Wà Paulo, âna é pwi Juif na é pâra wiâ Iésu. Èco na wâru tâpé Korénito na càra caa tèpa Juif.   **5:10-11** 2 Tésalonika 3.6;
Tito 3.10

âboro, na càra caa papwicîri Pwiduée. [Ba rà wânabibiu kâjè] wà tèpa âboro na rà ipuu imudi. Â ipaiwà mwara naa goo wà tèpa mura, ma tèpa iau, ma tèpa pwamaina pâ duée imudi, ma tèpa pitànyiri, ma wà tèpa ipwirié. Â o nye pwacoé ma guwà pâiti jiirà, na guwà nye tàgère piwâro naima ma wàilà! Bwa. Go ina ni pwi âboro, na é ina pâ é pwi jè a cèikî béejè. Ba wiàna é pwaduwà kà tèpa âboro gòropuu, goro pwa pâ tûâ bëepwiri na èpà, â guwà cibwaa pabée, ma pi-ijs naima ma wàé.

12-13 Napwa naa goo wà tâpé na càra caa tèpa cèikî, âna càcaa wâgo na go pitèirà, â nye wà Pwiduée. Â wâguwà, âna pârawà na guwà pitèi ê picaatâa kàwà. Ba jèe wii naa na *Tii Pwicîri, pâ: Guwà pacòobée gée jaawà wà pwi âboro na é èpà.
Deutéronome 17.7

6

Rà pitòocia pâra tèpa cèikî naa na wâra pitèimuru

1 [Go têre pâ] câguwà caa pitêrewà, â guwà pâra naa na wâra pitèimuru kà tâpé na càra caa tâmogòori Pwiduée. Càcaa pâri ma guwà wàrapwiri! Wâdé na guwà nama pitùra goo, na ara [tèpa cèikî béejè, ba wàépwiri] ê Ba kà Pwiduée. *2* Gona câguwà caa tâmogòori pâ, jè o mwa pitèi ê gòropuu diri, wàijè tèpa naî Pwiduée? Â wiàna wàrapwiri, â gorodà na càcaa pâriwà ma guwà pitèi ê nyi nari muru, na càcaa pwamuru naa goo?

---

§ **5:10-11** 4e phrase—Grec: Ba wiàna wàrapwiri, â pwiri guwà gére pâra, gée na gòropuu bëeni.   **5:12-13** Deutéronome 13.6, 17.7   **6:2** Auinapàpari 3.21

3 Â gona câguwà caa tâmogòori pâ wàijè kaa, âna jè mwa tèi tèpa *angela*? Â wiàna wàrapwiri, â o nye pârijè mwara ma jè tèi ê pâ nari muru na wâro kâjè ni góropuu.

4 [Êkaa na guwà nabwé na] guwà pa pâ ê pâ pitòocia kàwà bëepwiri, naa na wâra pitèimuru. Ba wà tâpé na rà pitèiwà, âna piticémuru naa goorà naa na ê wâra pwapwicîri. **5** Gona nye ticè jè ârapàarawà cèna é tâpo tâmanga, ma é pinapéaati bwàti tà tèpa cèikî béewà? Â po dau kamu ba kàwà! **6** Ba [wiàna càcaa wâdé na] ru pitòocia tupédu a cèikî, â [nye dau èpà kaa, na] rà wàrapwiri, na ara tâpé na càra caa cèikî!

Guwà cibwaa wàrapwiri!

7 Jèpwi mwara, wiàna guwà pitòocia naa na wâra pitèimuru, â paari pâ guwà tâgére pitanami [naa goo ê pai wârori kàwà ê wâro na wâdé tà Kériso. Â go ina tâwà pâ]: Wiàna rà pwa tâwà cèna èpà, â wâdé na guwà pidàpwicâariwà! Â wiàna rà mura jiiwà ê jè muru, â guwà cibwaa putàmu! **8** È pwina dau èpà, âna nye piwâguwà côwâ, na pwa na èpà tà tèpa cèikî béewà, ba guwà murarà! **9-10** Guwà ipwacôoco! Wà tâpé na èpà ê wâro kàra, âna o ticè kàra naa na *Mwaciri kà Pwiduée:

Wà tèpa ipwirié;
Wà tèpa pitànyiri;

* **6:3** Jè mwa tèi tèpa angela—é, Jè mwa pitûâ naa goo wà tèpa angela, é, Jè mwa pitûâ naa goo pâ duée, ma pitèirà. È popai angela naa na grec, âna pwiri tèpa angela kà Pwiduée, é, tèpa duée.

6:9-10 Galatia 5.19-21; Éfeso 5.5; Auinapàpari 22.15

Wà tèpa iau;
 Wà tèpa mura;
 Wà tòpè na rà pwamaina pâ duée imudi;
 Wà tòpè na rà pwa-imudiri muru goro pâ naiirà
 (tèpa ipuu imudi ma wà pàra tòpè, ma wà tèpa
 toomura, ma wà tèpa paao na rà ipuu ma tèpa
 paao, naa na pai pwa na càcaa wâdé).

Diri tòpè na wàrapwiri ê wâro kàra, âna o ticè autâa kàra na Mwaciri kà Pwiduée. ¹¹ Béaa, âna rà wàrapwiri wà pàra tòpè gée goowà. Êco na wà Pwiduée kâjè, âna é jèe pitòrigariwà, ba na guwà tèpa âboro pwicíri kêe. Â é jèe nuwa tâjii ê èpà kàwà, [â é jèe tòpò pinaanapô naa nabibiu kàwà ma wàé] â é jèe nama guwà *tarù na araé. Â é cau wàrapwiri diri, naa na nee Pwi Ukai Iésu Kériso, â na é naigé mee ê Nyuâaê Pwicíri.

Jè papwicíri naiijè

¹² Pwiri guwà mwa tòpi pâ: «Nye ticè na papwicíri jiio.» Â nye âjupâra. Êco na càcaa êdiri pâ muru na wâdé ba kâjè. Â jè cibwaa nama jè tèpa *ênawéna kíri kâra muru [na jè pwa]. ¹³ Guwà ina mwara pâ: «Ê utimuru, âna târa nanaajè, â ê nanaajè, âna târa ê utimuru. Â ê du pwilibà, âna wà Pwiduée, âna ée mwa nama tiàu[†].» Êco na [go ina tâwà pâ]: Jè cibwaa pwa-imudiri ê naiijè. Ba ê naiijè, âna kà Pwi Ukai, â wà Pwi Ukai, âna [é pitûâ]

^{6:11} Tito 3.3-7   ^{6:12} 1 Korénito 10.23   ^{6:13} 1 Tésalonika 4.3-5

[†] ^{6:13} Ê utimuru, âna târa nanaajè... Pai ina wèe pâ, rà niimiri pâ, ticémuru naa goo ê pwina rà pwa goro ê naiirà. Êco na, pwiri ê popai bëepwiri, âna popai kà Paulo.

kâra ê naiijè. **14** Â wà Pwiduée, âna ée mwa nama é wâro côwâ ê naiijè gée na aubà, goro ê pâtâmee, pwacèwii na ia é pwa tà Pwi Ukai kâjè.

15 Gona câguwà caa tâmogòori pâ, ê naiijè, âna ére gée goo ê naii Kériso? Â câjè caa tòpò ê naii Kériso naima ma ê naiiri ê ilàri goronaigé. Bwa! Nye po dau pwacoé na wàrapwiri. **16** Wâdé na guwà tâmogòori pâ, wà pwi âboro na ru pitâa ma tô jè ilàri goronaigé, âna jèe pâ nau caapwi ê naiiru. Ba jèe wii [naa goro ê du duadà] naa na ê *Tii Pwicîri pâ: *Wàilu, âna ru pâra nau caapwi.* **Genèse 2.24**

17 Â wà pwi âboro na é wâgoo wà Pwi Ukai, âna ru pâ nau caapwi ma wâé.

18 Wiàna gà pwa-imudiri naiigà, ma pipuu ma cè âboro imudi, â gà tubamiiri ê naiigà côwâ. Â nye ticè cè jè èpà, cèna wàrapwiri‡. Â wâdé na gà upiri!

19 Gona gà jèe ipwanauri pâ, wà Pwiduée, âna é jèe naa tâgà ê Nyuâaê Pwicîri, na é wâro googà§? Â cágà caa pwi âboro'gà côwâ, ba ê naiigà, âna wâ kâra ê Nyuâaê Pwicîri. **20** Ba [é jèe pipanuâê wà Kériso, ba na gà pwi âboro kêe—ba] dau maina wârigà. Êkaa na gà papwicîri ê naiigà, ba na gà pwamaina wà Kériso*!

6:14 Roma 8.11; 1 Korénito 15.20; 2 Korénito 4.14   **6:15** Éfeso 5.30

6:16 Mataio 19.5   **6:17** Ioane 17.21–23; Roma 8.9–11   ‡ **6:18** 2e phrase—Grec: Pàra èpà na jè pwa, âna wâgòroigé jii ê naiijè. § **6:19** 1re phrase—Grec: Gona câguwà caa tâmogòori pâ, ê naiiwâ, âna ê wâra pwapwicîri kâra Nyuâaê Pwicîri?   **6:20** 1 Korénito 7.23; 1 Pétéru 1.18–19   * **6:20** 2e phrase—é, Gà pwamainaê goro ê naiigà. Pàra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà ina pâ: Gà pwamainaê goro ê naiigà bau ê pwâranümagà, ba du muru na kâ Pwiduée.

pai tòpi kà paulo tà tâpé korénito

7

(Naporomee 7-14)

Popai goro piéa

¹ Go tòpi tawà ni, goro pâ muru na ia guwà pwa tii tôô. [Ia, guwà mara tawèrio pâ] pwiri wâdé na wà pwi paaو, âna ticè wâdèe^{*}? [Â go ina pâ]: Üu, nye wâdé. ² Èco na, târa ma câé caa ipuu imudi, â wâdé na é pa cè wâdèe. Â ipaiwà naa goo wà tô ilàri[†].

³ Wà pwi paaو, âna wâdé na cibwaa tautêe, na ru ipuu ma wâdèe. Â wàrapwiri mwara naa goo tô ilàri. ⁴ Â wàilu jècaa, âna nye ticè tarù kàru, naa goro naiiru. Ba ê naii pwi paaو, âna kà tô wâdèe; â ê naii tô ilàri, âna kà pwi éaé.

⁵⁻⁶ Gàu cibwaa piwâ na gàu ipuu du duadà. Èco na, pâri ma gàu tâpo naaco naa na jè ji pâara, wiàna gàu pitereu, ba na gàu pwapwicîri. Nye wâgàu naawê‡. Â gée na càué, â wâdé na gàu wâjué cônâ, ba péa cágâu caa piaabòriu, â péa é tà tacaiu wà *Caatana.

⁷ Napwa naa gooò, âna nye ticè wâdòo. Â wâdé tôô wiàna pâri ma guwà cau wàrapwiri diri. Èco na [càcaa ipaiwàjè. Â] wà Pwiduée, âna é jèpa naa tâjè jècaa ê bëpitu kêe.

---

* **7:1** Ticè wâdèe—é, Càru caa ipuu ma wà tô jè ilàri. † **7:2** Na pâra nee tii naa naporomee 7, âna bà naanaimari popai kà Paulo tà pwi paaو, ma popai na ipaiwà tà tô ilàri, ba naa wâdé pai ina wèe naa na cî. ‡ **7:5-6** Nye wâgàu naawê—Grec: Go ina pwiri, ba na go naa tarù tau; â càcaa autûâri kôo tau.

Jèpa aupitûâri tà jèpa âboro

8 Wiàna câgà caa piéa§, é wiàna gà tô dàpwà, â wâdé na gà pwacèwiio, â câgà mwa caa piéa côwâ.

9 Êco na, wiàna pwacoé ma gà pitòimirigà, â wâdé na gà piéa, ba na o càcaa dau maina naa googà, ê pâ câbawâdé kâra naiiri âboro.

10-11 Tà tapé na guwà jèe piéa—wiàna gà pwi pao, é, tô ilàri—â go ina tâwà pâ: Guwà cibwaa tapàgà piéa. Â càcaa wâgo, âna wà Pwi Ukai na é pitûâ. Â wiàna gà tô ilàri, na gà jèe pâra jii pwi éagà, â wâdé na gà tâa acari. É, wâdé na gà wâjué côwâ, ba na gâù pinaanapô ma wâé.

12 Wiàna câé caa tô a cèikî wà tô wâdàgà, â wâéni ê popai kôo tâgà (â càcaa Pwi Ukai na é ina pwiri, â nye wâgo): Wiàna nûmee na gâù pitànaima wà tôoni, â gà cibwaa tapàgà piéa kâu. **13** Â ipaiwà wiàna gà tô ilàri, â câé caa pwi a cèikî wà pwi éagà. Ba wiàna nûmee na gâù piéa, â gà cibwaa tapàgà piéa kâu.

14 Ba nye gée googà kaa, na é pwi âboro kà Pwiduée*. Â ipaiwà naa goo tô wâdà pwi a cèikî. Ba wiàna càcaa wàrapwiri, â pwiri wà tèpa èpo kâu, âna rà gére wâgòroigé jii ê tâa kà Pwiduée†, êco na jè tâmogòori pâ, é jèe tòpirà naa na tâa kêe.

15 Wiàna nûmee na é pâra jiigà wà pwi éagà, na câé caa pwi a cèikî, â gà naaê ma é pâra. Â o jèe ticè na piigà naa gooé. Â wàrapwiri naa goo tô wâdàgà na câé caa tô a cèikî. Ba wâdé tà Pwiduée na ru

---

§ **7:8** Wiàna câgà caa piéa—é, Wiàna gà pwi dàpwà.   **7:9** 1

Timotéo 5.14   **7:10-11** Mataio 5.32, 19.9   * **7:14** É pwi âboro kà Pwiduée; É jèe tòpirà naa na tâa kêe—Grec: Papwicîriê; Papwicîrirà.

† **7:14** Wâgòroigé jii ê tâa kà Pwiduée—Grec: Tòri.   **7:15** Roma 14.19

pitêreru wà du duadà‡. **16** Â gona gà tâmogòori pâ, pâri ma é udò, [ma tâa têe ê *âji wâro, wiàna cágàu caa pitâiti]§?

Jè tâa na pai tâa kâjè na é naa tâjè Pwi Ukai

17 Wàéni ê jè autûâri kôo, târa diri pâ wâra pwap-wicîri: Wâdé na gà tâa na ê pai tâa'gà, na ia é naa tâgà wà Pwi Ukai Iésu, béaa kâra ê pai todàgà kà Pwiduée. **18** Wiàna [gà pwi *Juif, na] pwa *kamaî tâgà béaa, â gà nye tâa na ê pai pwa-bà. Â wiàna cágà caa pwi Juif, â gà cibwaa nama gà pwa kamaî tâgà.

19 Ba ê pai pwa kamaî, ma ê pai câ pwa kamaî, âna piticémuru naa goo. Ê pwina âjimuru âna, na gà pitêre dàra pâ aupitûâri kà Pwiduée. **20** Üu, [go ina mwara pâ]: Gà tâa na ê pai tâa'gà, béaa kâra pai todàgà kà Pwiduée.

21 Wiàna gà pwi *ênawéna kíri kà pwi jè âboro, â gà cibwaa géaa goo ê pwuibà. Ba nye piticémuru naa goo. (Êco na, wiàna ina pâ, tèepaa marigà cè pai tòpi ê tarù'gà, â gà popa.) **22** Ba ûna é todàgà wà Pwi Ukai, âna é jèe tipigà, ba na gà pwi âboro kêe.

Â wiàna cágà caa pwi ênawéna kíri kà pwi jè âboro béaa, â gà jèe pâ nau pwi ênawéna kíri kà Kériso. **23** Ba [é jèe pipanuâê, ba na] é wârigà, goro ê wâri

‡ **7:15** Ba wâdé tâ Pwiduée na ru pitêreru... é, Êco na, wiàna pâriu, âna gàu pitànaima. Ba wà Pwiduée, âna é todâu, ba na gàu pitêreu.

7:16 1 Pétérus 3.1   § **7:16** Pwiri pai ina wèe pâ, wâdé na gàu pitànaima, ba na ée mwa udò gée googà, pwi bêegà. É, pwiri wâdé na gàu pitâiti, ba o câé mwa caa udò, wiàna gàu ciburà iputàmu.   **7:19** Roma 2.25; Galatia 5.6, 6.15   **7:22** Philémon 1.16; 1 Pétérus 2.16

wèè na dau maina. Â gà cibwaa nama gà pwi ênawéna kîri kâra pâ âboro.

24 [Go tubanabwé ê auniimiri kôo bëepwiri, â go ina mwara pâ: Guwà wârori ê wâro kâwâ na ara Pwiduée. Â] guwà jèpa tâa na ê pai tâa kâwâ jècaa, béaa kâra ê pai todâwâ kà Pwiduée.

Pa âboro dopwa

25 Jèpwi mwara [na ia guwà tawèerio goo] âna wà pa âboro dopwa. [Â wàéni ê pai tòpi kôo tâwâ.] Nye auniimiri kôo co, ba nye ticè popai cène é ina tôo wà Pwi Ukai naa goo pwiri. Êco na, pâri ma guwà cèikî naa goo, ba é nama go pwi a pitûâ*, gée goo ê pai wâdé kêe.

26-27 Wiàna gà pwi dopwa, â go niimirí pâ, wâdé na o câgà caa piéa, gée goo pâ maagé côo, na gére tèepaa marijè na pwi pâara bëeni. Êco na, wiàna pwa cè wâdâgà, â câgo caa ina pâ, na gà mudâra ba na gà tapâgà piéa. **28** Êco na, wiàna nümagà na gà piéa, â càcaa muru na èpâ. Â ipaiwâ naa goo wà tô époo dopwa na nümee na é piéa. Go ina co pâ, o wâru pâ géaa ma tacai† na wâro kà du duadâ‡, â wâdé tôo na guwà udò jii.

29 È pwina go ina tâwâ, co tèpa gòrobéèò, âna: Càcaa góiri ê pâara na tâa tâjè [ma jè wakè ba kà Pwi Ukai]. Â tapoo nabâni, âna wâdé na jè cau wâro [ba kêe] pwacéewii tâpé na càra caa piéa.

* **7:25** Pwi apitûâ—Grec: Pwi âboro na go pitêre dàra. † **7:28**
Géaa ma tacai—Difficulté, problème. Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ:
Pipaèrà. ‡ **7:28** O wâru pâ géaa ma tacai na wâro kà du duadâ—é,
O dau gòò tâ du duadâ, naa na pâ aré na o jèe tèepaa.

30 Ipaiwà wiàna jè ipwàdée, é, wiàna jè pikîri; â wiàna pwa neemurujè, é wiàna ticè. Ba, naa na diri pâ muru, âna wâdé na jè wâro ma wakè, ba kà Pwi Ukai co§. **31** Ba wiàna jè wârori ê wâro-bà naani gòropuu, ma diri pâ muru na tâa na, â jè cibwaa nama rà piâjimuru tâjè. Ba o cau tiàurà diri.

Tâa coo naa goo wakè kà Iésu

32 Nye tàutô na guwà ipacè naa goro pâ pwi bëepwiri. Wà pwi a cèikî na ticè wâdée, âna é naa nûmee naa goro ê wakè kà Pwi Ukai. Â é mudàra ê pwina wâdé tà Pwi Ukai. **33** Êco na, wiàna pwa wâdàgà, â gà o dau naa nûmagà naa goo ê wâro ni gòropuu. Ba gà o pwa ê pwina o wâdé tà tô wâdàgà, **34** â o pitadàrù ê pwâranümagà.

Â ipaiwà naa goo wà tô a cèikî na é tô dopwa*, ba é naa nûmee co naa goro ê wakè kà Pwi Ukai. É papwicîriê, â é ipanuâê bamwara têe. Êco na wà tô a cèikî na é pwa éaé, âna ée mwa naa nûmee naa goro ê wâro ni gòropuu. Ba ée mudàra cè pai wâdéarié kà pwi éaé.

35 Go ina tâwà diri pâ pwiibà, ba na go pitu tâwà, â càcaa na go naa tâwà cè jè naèà. Ba nûmoo na guwà wârori ê wâro na wâdé, â na guwà nye po tâa goo co kaa, ê wakè kà Pwi Ukai.

Tâpé na rà tapacîri na rà piéa

---

§ 7:30 Grec: Â wà tâpé na rà i, âna wâdé na pwacèwii tâpé na càra caa i. Â wà tâpé na rà ipwàdée, âna wâdé na rà pwacèwii tâpé na càra caa ipwàdée. Â wà tâpé na rà wâri pâ neemururà, âna wâdé na rà pwacèwii wiàna ticè neemururà.   **7:31** 1 Ioane 2.17   * **7:34** Tô dopwa—Grec: Tô èpo dopwa, é, tô dopwa na é jèe jiitâmu, é, Tô dopwa, é, tô dàpwà.

36 Jèpwi, âna [wàéni ê popai kôo] goo tèpa âboro èpo ma pa èpo ilàri, na rà tapacîri na rà piéa[†]: Wiàna é dau câbewâdé tô èpo ilàri wà pwi dopwa, â é niimiri pâ, péa ru ipuu ma wà tôobà[‡], â wâdé na ru piéa. Êkaa na o càru caa pwa na èpà. **37** Éco na, wiàna é niimiri ba gòò naa na pwâranüümee, pâ, wâdé na càru caa piéa, â [gona ée mwa pwa dà? Go ina pâ]: Nye wâdé na wàrapwiri, wiàna nye ticè pitacoo goo ê pwina nûmee goo, â wiàna càru caa ipuu. **38** Êkaa na, wiàna ru piéa ma i tô èpo, â tâpo wâdé. Â wiàna càru caa piéa, â nye dau wâdé awé.

Pa dàpwà

39 [Târa tubanabwé, âna wàéni ê popai kôo naa goo pa dàpwà]: Wà tô ilàri na pwa éaé, âna wâdé na ru pitâa, na pâara na é bwaa wâro na wà pwiibà. Â wiàna é bà, â pwa tarù kà tôoni, ma é piéa cônâ, ma wà pwi jèpwi. Éco na wâdé na é pwi a cèikî naa goo Pwi Ukai. **40** Éco na go niimiri pâ, pwiri o wâdé ba kêe, wiàna é tà tâa acari. Nye auniimiri kôo pwiri, êco na é wâgooo mwara ê Nyuââê Pwicîri.

[†] **7:36** 1re phrase—é, Jèpwi, napwa naa goo pwi caa kà tô ilàri dopwa, na é jèe tâpo jiitamu. Wiàna wàrapwiri, â o wârani nee tii 36-38: 36Wiàna é niimiri pâ, càcaa wâdé na é bwaa wéaarié naa pwârawâ, â wâdé na é naaé, ba na é piéa, â càcaa muru na èpà. 37Éco na, wiàna é niimiri ba gòò naa na pwâranüümee, pâ, o câé caa nama é piéa wà tôoni, â nye wâdé, wiàna nye ticè pitacoo goo ê pwina nûmee goo. 38Êkaa na, wiàna é naa tô èpo kêe, ba na é piéa, â tâpo wâdé. Â wiàna câé caa nama é piéa, â nye dau wâdé kaa. [‡] **7:36** Péar uipuu ma wà tôobà—Grec: O pwa kamu kà tôobà. **7:39** Roma 7.2-3

8

Ârapwaailò târa ânuurumuru

1 Wàéni popai kôo goro ê pâ noo kâra macii na pwa *ârapwaailò goo, târa pâ ânuurumuru*. Pwiri guwà niimiri pâ, guwà cau tâmogòori bwàti pwibâ†. [Guwà ipwacôoco, ba] ê autâmogòorimuru na wàrapwiri, âna é péa nama maina nümwà! Éco na ê pimeaari, âna é pagòo tèpa béejè. **2** Ba wà tâpé na rà ina pâ rà tâmogòori diri ê muru, âna nye âji ticè na rà tâmogòori. **3** Â wà tâpé na rà meaari Pwiduée, âna é tâmogòorirà wà Pwiduée.

4-6 Napwa naa goo ê noo kâra macii na naa târa pâ *ânuurumuru: Âjupâra pâ, naa na pai côo kà pârâ tèpa âboro, âna wâru pâ muru ni gòropuu ma naa napwéretòotù, na ina goorà pâ ‘pwiduée’ ma ‘pwi ukai’. [Â rà pwamururà ma pwamainarà, â rà pwa ârapwaailò târa.]

Éco na jè tâmogòori pâ, nye caapwi co Pwiduée, pwi Caa. Nye gée gooé co, na tapoo diri pâ namuru. Â wiàna jè wâro, â jè wâro ba kêe. Â nye caapwi co Pwi Ukai kâjè, âna wà Iésu Kériso. Â nye

8:1 Apostolo 15.29   * **8:1** Ânuurumuru—Idole. Côo mwara Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadàra tii. Rà icuri ê noo kâra macii wà tèpa âboro naa na aupwa jèna. Â càra caa pwaké goro ê noo kâra macii na pwa ârapwaailò goo, ma jè noo kâra macii. Pwacoé ma é tâmogòori wà pwi âboro na é wâri. † **8:1** Guwà niimiri pâ, guwà cau tâmogòori... Grec: Âjupâra pâ, cau tâ tâjè diri ê autâmogòorimuru. Rà pi-inà kâra wà tâpé Koréntito pâ, rà tâmogòori diri. Â rà niimiri pâ, rà mwü naa na cèikî kâra.   **8:2** Galatia 6.3   **8:4-6** Deutéronome 4.39, 6.4; Galatia 4.8   **8:4-6** Éfeso 4.5,6

gée gooé co, na cau tèepaa diri pâ muru. Â nye gée gooé co, na jè tòpi ê *âjî wâro.

Niimiri tâpé na càcaa gòo cèikî kàra

Âjupâra pâ, nye dau piticémuru naa goo pâra ‘pwiduée’ Â gée goo kaa pwiri, na [guwà niimiri pâ][‡] pwa târù kâjè ma jè uti ê noo kâra macii na pwa ârapwaailò goo târa.

[Â go tòpi tâwà pâ]: Âjupâra pâ ticémuru naa goorà, [â càcaa pwicíri tâjè. Êco na jè ipwacôoco.]

⁷ Ba pwa pâra tèpa [cèikî béejè] na càra caa tâmogòori bwàti pwiri. Ba béaa, âna rà mu pwapwicíri târa pâ ânuuru duée. Â nabàni, â wiàna rà uti ê noo kâra macii na pwa ârapwaailò goo, â o càra caa pitêre dàra ê *pwâratùra-nigée-goorà, â rà tubaèpà târa pwâranümarà.

Ba rà niimiri pâ rà géré pwamaina pâ muru bëepwiri, gée goo na càcaa pâji gòo ê aunünüma kàra.

⁸ Êco na càcaa gée goo ê utimuru, na é tòpijè wà Pwiduée. Wiàna jè uti, é, wiàna câjè caa uti, â nye ticémuru naa goo.

⁹ Êkaa na pwa târù'gà [ma gà uti, é, câgà caa uti]. Êco na gà niimiri wà pwi jè a cèikî bëegà, na càcaa gòo ê cèikî kêe. Ba gà péa nama tûu ê cèikî kêe, ma nama é pwa na èpà. ¹⁰ Ba wiàna é côogà na gà géré ija naa na ére pwicíri kàra, na ara ê ânuuru pâ ‘pwiduée’ â é niimiri pâ, wâdé na é pwaduwà'gà.

^{‡ 8:4-6} Guwà niimiri pâ—Nye wà tâpé Korénito na rà mara ina pâ, pwa târù kâra ma rà uti ê noo kâra macii bëepwiri, gée goo na ticè pâra ‘pwiduée’. Â wà Paulo, âna é üuri ê pwina rà ina, êco na é pa-icôorà mwara goro ê pwina rà pwa ma ê pwina rà niimiri. (Côo 1 Korénito 10.19-20.)   ^{8:9} Roma 14.13-15; Galatia 5.13

Â wâgà, âna gà tâmogòori pâ, càcaa pwicîri tâgà. Êco na wàé, âna càcaa göò ê aunünüma kêe. Â wiàna é uti, â o câé caa pitêre dàra bwàti ê pwâratùra-nigéegoé.

11-12 Â gà côo, nye gée goro ê autâmogòori'gà, na gà tubaèpà§ tà pwi béegà, na kíri ê cèikî kêe. Â wiàna gà wàrapwiri, â gà pwa mwara tà Kériso, na ia é jèe bà ba kà pwi béegà. **13** Êkaa na, wiàna ê pai uti kôô ê noo kâra macii, âna o nama é pwa na èpà wà pwi jè a cèikî béeò, â wâdé na câgo caa uti.

9

É ipwamuruê wà Paulo

1 Napwa wâgo, âna pwa tarù kôô [ma go ilari jiiwà cè bépitu]. Ba go pwi *apostolo, â go jèe côo wà Iésu Kériso, Pwi Ùkai kâjè, goo du âraporomeeô. Â go jèe wakè goro nii kêe. Â wâguwà, âna guwà tèpa pwâra wakè kôô. **2** Â wiàna rà ina wà pàra tâpé pâ, càcaa wàrapwiri, êco na wâguwà, âna guwà tâmogòori pâ nye âjupâra. Ba ê wâro kàwà, âna *paâjupâra pâ, go pwi apostolo kà Pwi Ùkai*.

Pwa tarù kôô ba go pwi a wakè

3 Wâéni béipwamuruô ma otòpi tà tâpé na rà inaô ba èpà: **4** Gona nye wàibù co [ma wà Barnabas] na ticè tarù kâbu, ma bu tòpi ê utimuru gée goro ê wakè kâbu? **5** Gona ticè tarù kâbu, ma bu piéa

---

8:11-12 Roma 14.15,20   § **8:11-12** Tubaèpà—Grec: Tanoori ê cèikî kêe.   **8:13** Roma 14.21   **9:1** Apostolo 22.17-18, 26.16; 1 Korénito 15.8-9   **9:2** 2 Korénito 3.2-3   * **9:2** Ba ê wâro kàwà, âna paâjupâra pâ... é, Ba ê wâro kàwà naa goo Pwi Ùkai, âna paâjupâra pâ, go pwi apostolo.   **9:4** Luka 10.8

ma du ilàri a cèikî, ma poparu wiâbu, na bu wakè? Ba rà nye cau wàrapwiri wà Pétérû[†] ma wà tèpa jii Pwi Ukai Iésu, ma diri pàra tèpa apostolo. ⁶ Â gona nye wàibu co, na bu wakè dàra mwani, târa ma bu wâro?

⁷ Ba wà pwi coda, âna câé caa wâri [ê neemuru paa kêe. Bwa, wàé, âna wâriê naa goro ê wakè kêe.] Â wà pwina é câmi jè upwâra, âna é nye uti ê pwêe. Â wà pwina é wéaari macii, âna é wâdo ê dilé gée goo.

⁸⁻⁹ Â jè côo pâ wàrapwiri naa na wâro kâjè na diri pâ tòotù. Éco na câgo caa ina gée gooò co. Ba jèe nye wii naa na ê *Naèà kà Moosé pâ: *Gà cibwaa pacoo ê paaci, ma é uti ê pwâra blé, na pàara na é còogai, ba kâgâ, é u mwatò goro blé.* ^{Deutéronome 25.4}

Wiàna é ina pwiri wà Pwiduée, â gona é ina co ê macii? ¹⁰ Bwa! É ina ba kâjè mwara, tèpa âboro. Ba wiàna jè û, ma pétâ, â jè tapacîri ê jè ére na kâjè, gée goro ârapiûnya.

¹¹ [Naa goobu ma wà Barnabas[‡], na ia bu jèe picémara tâwà ê popai] â bu nye câmi ê arapwüru naa na pwâranümwâ, târa *napwéretòotù. Â gona muru na dau maina tâwà, ma bu tòpi ê pwina pâri, târa pai wâro kâbu, gée goo ê pâ neemuruwâ naani gòropuu[§]? ¹² Â wiàna pwa târù kà pàra tâpé ma rà

[†] **9:5** Pétérû—Grec: Céphas.   **9:8-9** Deutéronome 25.4; 1 Timotéo 5.18   **9:10** 2 Timotéo 2.6   **9:11** Roma 15.27   [‡] **9:11** Naa goobu ma wà Barnabas—é, Naa goobâ ma wà pàra tèpa apostolo. Popai Nous naa na grec.   [§] **9:11** Naa na pwâranümwâ, târa napwéretòotù; Pâ neemuruwâ, naani gòropuu—Spirituel; Matériel. **9:12** Apostolo 20.34; 2 Korénito 11.9

tòpi jiiwà, â o nye dau wâdé, wiàna guwà naa tâbu mwara!

Bu jèe caa tacoo goowà

Êco na jèe nye câbu mu caa tacoo goowà pâ, na guwà wàrapwiri, â bu naaco, ba na o ticè na rà èrà goo [wà tèpa âboro, na rà tòpi] ê *Picémara Wâdé goo wà Kériso.

¹³ Guwà tâmogòori bwàti pâ, wà tèpa pwa *ârapwaailò, âna rà nye tòpi ê ére gée goro ârapwaailò naa na wâra pwapwicîri. Â wà tèpa ênawéna kàra, âna rà tòpi ê ére gée goo pâ âraimeai. ¹⁴ Â nye ipaiwà naa goo wà tâpé na rà picémara ê Picémara Wâdé. Ba é ina wà Pwi Ukai pâ, wâdé na rà wâro gée goo ê popai kàra.

¹⁵ Êco na wâgo, âna nye câgo caa tòpi gée goo, â càcaa majoroé ma go wii tâwà tii bëeni. Bwa, o wâdé na go bà, jii na wàrapwiri! Ba go ipwâdée na càcaa pâri ma ina, wà pwi jè âboro pâ, go tòpi mwani jii tâpé na go picémara târa ê Picémara Wâdé*. ¹⁶ Câgo caa pi-iná kôo, naa goro pai picémara kôo ê Picémara Wâdé. Ba nye wakè na é naa tôo [wà Pwiduée] ma go pwa. Â ée mwa pitèio ba gòo[†] wiàna câgo caa pwa.

¹⁷ Wiàna wâgo na pitòrigari i wakè bèepwiri, â o wâdé na go tòpi ê mwani goo. Êco na [nye wà Pwiduée, na é] pitòrigario, â é cùruo pâ. Â câgo caa tapacîri naa wâriô goro mwani. ¹⁸ O dà cè câmaô?

9:13 Deutéronome 18.1-3   **9:14** Mataio 10.10; Luka 10.7; Galatia 6.6   * **9:15** Dernière phrase—Grec: O nye ticè âboro cèna é patâjii jii o ipwâdée kôo bèepwiri.   **9:16** Jérémie 20.9   † **9:16** Ée mwa pitèio ba gòo—Grec: O dau pwaée kôo.

Wàéni: Na go picémara ê Picémara Wâdé, wiàna nye ticè wâriô naa goo. Â go ipwàdée, ba nye pwa tarù kôo, ma go ilari cè wâriô, êco na câgo caa ilari.

Go piénawéna kâra âboro diri

¹⁹ Gée goo kaa pwiri, â nye ticè âboro na pitûâ kôo. Êco na go piénawéna kâra diri tèpa âboro, ba na o dau wâru gée goorà, na go poparà dari Kériso. ²⁰ Wiàna go tâa jaa tèpa *Juif, â go nye pwacèwiirà, ba na go poparà dari Kériso. Jèe tipio jii ê Naèà kà Moosé, êco na go nye pitêre dàra, goorà, ba wàilà, âna rà pitêre dàra.

²¹ Â wiàna go tâa jaa tâpé [na càra caa tèpa Juif] na càra caa tâmogòori ê Naèà kà Moosé, â go pwacèwiirà, â câgo caa po tâa co naa goo ê Naèà. Â go nye wàrapwiri, ba na go poparà dari Kériso. (Êco na é tâa gooò ê naèà kà Pwiduée, ba go nye ciburà wârori ê naèà kà Kériso.)

²² Â wiàna go tâa jaa tâpé na càcaa gòò ê cèikî kâra, â go wâro pwacèwiirà, ma go pagòorà, ba na rà wâro wiâ Kériso[‡]. Üu, go nye wâro pwacèwii tâpé na go tâa jaarà, na diri pai pwa wèe, ba na o pwa tèpa âboro gée goorà, na rà o medari Kériso[§]. ²³ Diri ê pwiibà, âna go pwa, ba na é pâra pâ* ê Picémara Wâdé. Â, naa wàrapwiri, â o tà tôô ê pâ aupwényunuâari kêe.

Go tà itâa ba na go piétò

9:20 Apostolo 21.20-26   **9:22** 2 Korénito 11.29   [‡] **9:22** Ma go pagòorà... Grec: Ma go poparà dari Kériso.   [§] **9:22** Na rà o medari Kériso—Grec: Na go pa-udòrà.   ^{*} **9:23** Pâra pâ—Se répandre. Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Bwiari pâ.

24 Guwà tâmogòori pâ, wà pwina é piétò, naa na ê pi-itàa, âna é tòpi ê câmaê. Â càcaa wà diri tèpa itàa na rà tòpi. Êkaa na wâdé na guwà itàa, ba na guwà tòpi ê câmawà! **25** Wà tèpa itàa ma tèpa ipaa, âna rà dau ipwabwàtirà, ma piaabòrirà, ba na rà o piétò. Napwa naa goo ê câmarà, âna o càcaa tâa dàra gòiri.

Êco na ê câmajè, [wàijè tèpa cèikî] âna ée mwa tâa dàra gòiri awé. **26** Êkaa pwiri na go itàa bwàti, ba na go tèepaa naa na ê pwâadèreè. Â, na go piokée, â go tò bwàti îô, târa ma coogée. **27** Â go piaabòrio, â go wakè, ba na go ipwabwàti ê naiio, târa ma é pacoo ê câbawâdé kôo. Ba o càcaa wâdé, wiàna câé caa tòpio wà Pwiduée†, gée na càùru ê pai picémara kôo ê popai kêe tà pàra tâpé.

10

Cibwaa ipwamaina duée imudi

1 Tèpa cèikî béeò, go taniumiri tâwà, ê pwina tèepaa mari tèpa jojoorojè*, wà tèpa *Isaraéla biu. [Ba wà Pwiduée, âna é tòcia târa ê naigé naa namaré.] Ba é nama é pâra béaa kâra ê jè nee, ba na é wéaarirà. Â rà cau jépàgà diri ê nawià Mii. **2** Â [pwacèwii na] cau *upwaarà, naa na i nee, ma

---

9:25 Filipi 3.14; 2 Timotéo 2.4–5, 4.7–8   **9:27** Roma 8.13, 13.14

† **9:27** Câé caa tòpio wà Pwiduée—Grec: Tòpò-o naa goro jènereê (disqualifié). Papwicîri jiié na é itàa naa na pi-itàa.   **10:1** Exode

13.21–22, 14.22–29   * **10:1** Jojoorojè—Wâru tèpa cèikî naa Korénito na càra caa tèpa Juif (tèpa Isaraéla). Êco na é ina wà Paulo pâ, jojoorojè, ba, é ina wà Pwiduée pâ, na wàijè diri tèpa cèikî naa goo wà Kériso, âna jè pwacèwii tèpa gòobàra Abéraama, pwi jojooro tèpa Isaraéla. (Côo Galatia 3.29.)

nawià, ba na rà o caapwi ma wà *Moosé [pwi a pitûâ kàra].

3 Â rà cau ija diri ê utimuru me géenidò napwéretòotù[†], na é naa târa wà Pwiduée. **4** Â rà cau wâdo mwara ê jawé na é naa târa. Ba nye goro kaa ê pâtâmee, na é nama joro i jawé, gée goro pwi atü na pâra wiârâ. Â ê pwi atü bëepwiri, âna wà Kériso.

5 Êco na, [gée na càùru diri pâ pwi bëepwiri, âna] wâru gée goorà, na càcaa wâdé tûâ kàra tà Pwiduée, â é nama rà bà, â é tòdidirirà naa namaré.

Cibwaa ipwacèwii Ba Isaraéla biu

6 Diri ê pâ pwi bëepwiri, âna târa câmu tâjè, ba na jè cibwaa pwaduwâ kàra. Â jè cibwaa niimiri pâ, jè pwa na èpà, pwacèwiirà:

7 Jè cibwaa pwamaina tèpa duée imudi, pwacèwii pai pwa kà pâra tâpé gée goorà. Ba jèe wii naa na *Tii Pwicîri pâ: *Rà tâaboo naa na pi-ija. Â rà câbu imudi. [Â rà pwamaina ê pâ duée imudi.]* **Exode 32.6**

8 Jè cibwaa ipuu imudi, pwacèwii pâra tâpé. Ba gée goo kaa pwiri, â rà po 23 000 tâpé na rà bà, naa na caapwi tòotù.

10:3 Exode 16.35   [†] **10:3** Me géenidò napwéretòotù—Grec: Spirituel. Ipaiwà mwara naa goo pâ popai nye gée goro kaa ê pâtâmee na nee tii 4.   **10:4** Exode 17.6; Nombres 20.11   **10:5** Nombres 14.29-30   **10:6** Nombres 11.4,34; 1 Korénito 10.11   **10:7** Exode 32.6   **10:8** Nombres 25.1-9

9 Jè cibwaa gàdà Pwi Ukai‡, pwacèwii pàra tòpé,
na utirà dòëa, â rà bà.

10 Jè cibwaa pikûu, pwacèwii pàra tòpé. Ba wà
Pwiduée, âna é cùru pâ pwi jè *angela kêe na
pòtämwararà.

11 Diri ê pâ aré-bà, âna tèepaa mari wà tèpa Isaraéla
biu, ba na câmu tâjè. Â jèe wii diri, ba na jè
ipwacôoco. Ba o tâpo tèepaa ê pwâadàra ê pàara
bèeni. **12** Wàépwiri, wà pwina é niimirí pâ góò ê
cèikî kêe, âna é ipwacôoco, ba é péa tâ tûu!

13 [Èco na wâdé na guwà tâmogòori pâ]: Diri ê
pâ tacai na tèepaa mariwà, âna pwacèwii pâ tacai
kà pàra tòpé. Â wà Pwiduée, âna ée pwi a pacoo ê
auinabéaa kêe, â o câé caa nama é wénari ê nii kàwà
i tacai. Â ée mwa paari tâwà ê pai udò jii, ba na
guwà o nye tâ cimwü naa na tacai.

14 Èkaa, co tèpa âji béeò, wâdé na guwà upiri ê
ipwamaina duée imudi.

Jè caapwi ma Kériso

15 Guwà pi-iná kàwà pâ, guwà tèpa tâmanga§,
ma guwà tâmogòori pitèi bwàti pâ muru. Wiàna
wàrapwiri, â guwà pitèi cai ê pwina go ina tâwà ni:

16 [Na jè ija é utimuru kà Pwi Ukai] â jè pwaolé tâ
Pwiduée goo ê wârado goro dipâa—pai ina wèe pâ,
domii kà Kériso, [na joro, na ia é bà ba kâjè]. Â ê
poloa na jè ipâdi, âna é naii Kériso. Ùna jè wâdo, ma

10:9 Nombres 21.5–6   ‡ **10:9** Pwi Ukai—Pàra Tii Pwicîri naa
na grec, âna rà ina pâ: Wà Kériso.   **10:10** Nombres 16.41–49

§ **10:15** Guwà pi-iná...guwà tèpa tâmanga—Grec: Go patùrawà,
pwacèwii wiàna guwà tèpa tâmanga.   **10:16** Mataio 26.26–28

ija, â jè caapwi ma wà Kériso. ¹⁷ Â cau wàijè diri na jè ija i poloa, â jè tágére caapwi naiiri âboro. Ba jè cau ija gée gorò ê poloa na caapwi.

Cibwaa pitànaima ma pâ duée!

¹⁸ Guwà niimirí cai [ê pai pwapwicîri kà] tèpa Isaraéla. Wà tâpé na rà uti ê *ârapwaailò na naa tà Pwiduée, âna rà pâ nau caapwi ma wàé. ¹⁹ Â càcaa ipaiwà naa goo wà tâpé na rà pwa ârapwaailò târa pâ ânuuru [muru na rà ina goorà pâ] ‘pwiduée’! Ba piticémuru naa goo pâ pàra ‘pwiduée’, â piticémuru naa goo pâ ârapwaailò na naa târa.

²⁰ Êco na guwà ipwacôoco. Ba pwa pâ duée [na rà cicara wà Pwiduée]. Â nye wàilà kaa na rà tòpi ê pâ ârapwaailò bëepwiri. Â ê utimuru na naa târa pâ duée, âna càcaa naa tà Pwiduée, na é caapwi co. Â càcaa Wâdé tôo, na guwà pitànaima ma ê pâ duée*. ²¹ Guwà têre, lâpé! Càcaa pâri ma guwà picapai wâdo ê wârado kà Pwi Ukai, bau ê wârado kâra pâ duée imudi! Â càcaa pâri ma guwà picapai ija ê utimuru kà Pwi Ukai, bau ê utimuru kâra pâ duée imudi! ²² Wànau, nûmwà na guwà nama é putàmu wà Pwiduée? É, pwiri guwà niimirí pâ dau pwa nii kâwà jiié?

Jè pwa diri ba na o ipwamaina Pwiduée

10:17 Roma 12.5   **10:18** Lévitique 7.6   **10:19** 1 Korénito 8.4   **10:20** Deutéronome 32.17; Auinapàpari 9.20   * **10:20** Pwa târù kâjè ma jè uti ê noo kâra macii na pwa ârapwaailò goo, êco na jè ipwacôoco, na jè cibwaa pwapwicîri târa pâ duée.   **10:21** 2 Korénito 6.15-16   **10:22** Deutéronome 32.21

23 [Jè wâjué côwâ] naa goo auina kâwà, pâ «Nye ticè muru na papwicîri jiio.» Â go ina mwara pâ, càcaa êdiri pâ muru na wâdé. Nye âjupâra pâ, nye ticè na papwicîri jiijè, [tèpa naï Pwiduée] êco na càcaa êdiri pâ muru na pagòo tèpa béejè. **24** Wâdé wiàna jè cibwaa po mudàra co ê pwina wâdé ba kâjè; jè mudàra mwara pwina wâdé ba kâ pâra tâpé.

25 [Wàéni ê pwina gà mwa pwa]: Wiàna gà wâri ê noo kâra macii naa na aupwa jèna, â gà cibwaa pitawèerigà [pâ, pwiri utimuru târa pwa ârapwaailò]. Â, na wàrapwiri, â o càcaa tubagù ê *pwâratùra-nigée-googà. [Ba napwa naa goo ê utimuru, âna nye ticè na pwicîri tâjè.] **26** Ba: *È goropuu diri, bau diri ê pwina tâana, âna kâ Pwi Ukai.*
Psaume 24.1

27 Ipaiwà na rà todàgà wà tâpé na càra caa tèpa cèikî. Â gà pâra, â gà cibwaa piwâ na gà ija. Â gà cibwaa tawèerirà goro ê utimuru, ba na o càcaa tubagù ê pwâratùra-nigée-googà. **28-29** Êco na, wiàna é ina tâgà wà pwi âboro pâ: «Wàéni utimuru na naa târa duée», â gà cibwaa ija. Â càcaa wàrapwiri googà, â wàrapwiri gooé, ba na gà cibwaa tubagù ê pwâratùra-nigée-gooé.

[Pwiri guwà o tòpi tôp pâ]: «Gorodà na go pitêre dàra ê aunünüma kâ pwi jèpwi? **30** Ba wiàna go pwaolé tà Pwiduée goro ê utimuru, â gorodà na o pitèio goro pai uti kôo?»

³¹ [Â go ina pâ]: Na gà ija, â na gà wâdo, â gà cau pwa, ba na béisipwamaina Pwiduée. Â ipaiwà naa goro diri pâ muru na gà pwa. ³² Â gà ipwacôoco goro pâ tûâ'gà, ba gà péa tanoori ê pwâratûra-nigéego pwi jè âboro-wiàna ina pâ, pwi jè *Juif, é, wà pwi âboro na câé caa pwi Juif, é, wiàna pwi jè âboro gée na wâra pwapwicîri kà Pwiduée.

³³ Â napwa naa gooò, âna go wàrapwiri†. Ba câgo caa imudàra cè wâdé kôo acari. Â go o imudàra cèna wâdé ba kà diri tèpa âboro, ba na o wâru gée goorà, na rà o udò, [ma tâa tarâ è *âji wâro].

11

¹ Üu, guwà ipwacèwii, ba go ipwacèwii Kériso.

tûâ kâjè na jè pwapwicîri naima

(Naporomee 11-14)

Pai târamiri pûrûjè

² Go jèe naa tâwà pâ nyamanya ma pâ ârapupûra [na ia go jèe tòpi]. Â go ipwâdée goowà, â go picâdiriwà, ba guwà nye tà niimiri, â guwà wâro wiâra*. ³ Â pwa mwara jè muru na nûmoo na guwà tâmogòori. Wâéni: Wà Kériso, âna é pwi a pitûâ† kà pwi paaو; â wà pwi paaو, âna é pwi a pitûâ kà tô

10:31 Kolosé 3.17   **10:32** Roma 14.13   **10:33** 1 Korénito 9.20-22   † **10:33** 1re phrase—é, Guwà ipwacèwii. (Côô 1 Korénito 11.1.)

11:1 1 Korénito 4.16   * **11:2** Jèpa pi-ité pâ jèpa nyamanya, naa na pâ jèpa napô ma jèpa pâara. Na pâara kà Paulo, âna càcaa wâdé, na góri wârapûru pwi paaو; â càcaa wâdé na pwârû pûru tô ilàri. Wâdé na tòimiri pai pwa kâjè, wiâra nyamanya kâra Ba kâjè, âna càcaa tanoori wà tèpa jènerejè.   **11:3** Genèse 3.16; Éfeso 5.23   † **11:3** Pwi apitûâ—Grec: Pwi pûru.

wâdèe. Â wà Pwiduée, âna é pwi a pitûâ kà Kériso, [pwacèwii na ê pûrujè, âna pwi a pitûâ kâra naiiri âboro kâjè].

4 Wà pwi âboro na é târamiri ê pûruê na é pwapwicîri, é, na é ipa popai naa na nee Pwiduée, âna câé caa papwicîri wà Kériso, na é pwi a pitûâ kêe.

5-6 Éco na, napwa naa goo wà tô ilàri, âna wâdé na é târamiri ê pûruê, na é pwapwicîri, é, na é ipa popai naa na nee Pwiduée. É wàrapwiri, ba na é paari pai pitòimiri kêe wà pwi éaé, na é pwi a pitûâ kêe. Wiàna câé caa wàrapwiri, âna pwacèwii na tâpi pûruê, muru na kamu‡ ba kà tô ilàri§ [naa jaajè].

7 Napwa naa goo wà pwi paaو, âna é cibwaa târamiri ê pûruê* [na é pwapwicîri]. Ba wà pwi paaو, âna é pwacèwii ê ânuuru muugère kà Pwiduée†. Éco na wà tô ilàri, âna é pwényuâa ma muugère kà pwi paaو. **8** Ba wà Pwiduée, âna câé caa tapoo ê paaو gée goro ê naii tô ilàri. Â é tapoo ê ilàri gée goro ê naii pwi paaو. **9** Â câé caa tapoo ê paaو ba kà tô ilàri, â é nye tapoo ê ilàri ba kà pwi paaو.

10 Wàépwiri ê majoroé ma é târamiri ê pûruê wà

‡ **11:5-6** Kamu—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Pitubaârakaéé.

§ **11:5-6** Muru na kamu ba kà tô ilàri—Wà tèpa Juif béaa, âna rà tâpi pûru tô ilàri na é pwa pâ tûâ na èpâ. Tâpi pûru pa ilàri góronaigé mwara. Grec: Â wiàna tâutêe na é târamiri ê pûruê, â wâdé naa tâpi!

11:7 Genèse 1.26-27   * **11:7** É cibwaa târamiri ê pûruê—é, Ticè pitacoo gooé na é târamiri ê pûruê.   † **11:7** Pwacèwii...Pwiduée—É jèe tòpò pwi âboro wà Pwiduée, ba na é pwacèwiié, wàé Pwiduée.

11:8 Genèse 2.18-23

tô ilàri. Ba wàrapwiri goo wà tèpa *angela‡.

11 Éco na, naa na pai tòpò kà Pwi Ukai§, âna, wiàna ticè ilàri, â o nye ticè paaao. Â wiàna ticè paaao, â o ticè ilàri. **12** Ba wiàna é tapoo ilàri gée goro naii pwi paaao wà Pwiduée, â âjupâra mwara pâ, wà pwi paaao, âna pitèpae gée goo tô ilàri. Â wàilu, âna ru cau me gée goo wà Pwiduée, ba wà Pwiduée na é tapoo diri pâ muru.

13 Gona guwà niimiri pâ, wâdé wiàna câé caa târamiri ê pûruê wà tô ilàri, na é pwapwicîri tà Pwiduée? Wâdé na guwà pinünüma cai bwàti naa goo, ma pitèi cai. **14** Wà pwi paaao na dau góri ê wàrapûruê, âna po dau kamu ba kâjè. Ba nye càcaa wàrapwiri wiâra ê càra na naa tâjè*. **15** Â wà tô ilàri, âna nye naa têe, ba na góri wàrapûruê, bétâramiri ê pûruê, ba pwényuâa ma muugère kêe. **16** Â wiàna pwi càra âboro-bà, âna câé caa wâdé tà wà pwi jèpwi, â go ina co pâ nye câmaajé tâbà†. Â ipaiwà pai pwa bëepwiri naa na pàra wâra pwapwicîri.

Caanilo—Pa-utimuru

---

‡ **11:10** Ba wàrapwiri goo wà tèpa angela—Càcaa pwéelaa pai ina wèe. Wàéni pàra aunimiri kà pàra tèpa dotée goro ê Tii Pwicîri:
• Wà tô ilàri, âna é paari tà tèpa angela pâ, pwa târù kêe, ba na é pwapwicîri ma ipa popai naa na nee Pwiduée. Â târù bëepwiri, âna é me gée goo wà Pwiduée. É, • É paari tà tèpa angela pâ, é papwicîri pwi éaé. É, • É pipwamuruê jii wà tèpa angela kà Caatana (tèpa duée), ûna é gére pwapwicîri. É, • O pwa pâtâmee jii pâ duée, ba na é piétò jiirà. § **11:11** Naa na pai tòpò kà Pwi Ukai—é, Naa na wâro kâjè naa goo Pwi Ukai. * **11:14** È càra na naa tâjè—Grec: La nature. Munaa pai ina wèe ni pâ, tèpa nyamanya kà tèpa âboro. † **11:16** Câmaajé tâbà—é, Câmaajé tôo.

17 Go patùrawà ni, goro pâ tûâ kàwà na càcaa wâdé tôo. Ba, na guwà mu picaatâa [nau pwapwicîri] â guwà dau pitubaèpâ tàwà [gée goro ê pâ càrawà na èpâ].

18 Ba jèpwi, âna go têre pâ, na guwà ipitiri, â guwà pitadàrùwà. Â go niimiri pâ, âjupâra ê pwâratùra bëepwiri. **19** (Êco na péa wâdé wiàna pwa cè pitadàrù wânabibiu kàwà, ba na jè tâmogòori tâpé na râ âjupâra.)

20 Jèpwi: Na guwà pitànaima, â guwà niimiri pâ, na guwà pi-ija ê utimuru kà Pwi Ukai‡. **21** Êco na guwà pitòri, ba wà pârâ tâpé, âna râ copwa, â wà pârâ tâpé, âna râ ipwirié. **22** Wàna? Nye ticè pwârawâ kàwà ma guwà ija ma wâdo wê? Gona càcaa âjimuru tàwà ê wâra pwapwicîri kà Pwiduée? Â nümwà na guwà tubakamu tâpé na ticè kàra? Go mwa inaanau§ tàwà? Pwiri guwà niimiri pâ go mwa picâdiriwà? Bwa!

Êre Caanilo—Pa-utimuru

23 Guwà têre! Wàéni mwara ê nyamanya, na ia go tòpi jii wà Pwi Ukai, âna go pacâmuriwà goo: Na bàrane, na icuri wà Pwi Ukai Iésu na, âna é popa ê poloa.

24 Â é pwaolé tà Pwiduée goo, â é tubiti ma ipâdi, â é ina pâ: «Êni, âna naiio, na go panuâ ba kàwà.

11:18 1 Korénito 1.10-12   ‡ **11:20** Utimuru kà Pwi Ukai—Naa na bétapoo wâra pwapwicîri, âna nye ticè Caanilo, é, Pa-utimuru (Sainte-Cène, eucharistie) pwacèwijè. Râ nye ija pwacèwii pai ija kâjè diri tòotù. § **11:22** Inaanau—Ina pâ wàna.   **11:24** Mataio 26.26-28; Maréko 14.22-24; Luka 22.19-20

Wiàna guwà ija, â guwà pitaniimiri ê pwina go pwa tàwà.»

²⁵ Gée na càùru ê pi-ija, â wà Pwi Ukai, âna é popa mwara ê wârado dipâa, â é ina pâ: «Êni, âna câmu kâra *auipwataâboro na bwaa âmuê—auipwataâboro na é pwa wà Pwiduée goro ê domii kôo [na joro, ba na é tòpò pinaanapô naa nabibiu kèwà ma wàé]. Wiàna guwà wâdo, â guwà pitaniimiri ê pwina go pwa tàwà.»

[Wàépwiri ê popai kà Pwi Ukai Iésu.] ²⁶ Êkaa na, wiàna jè ija ma wâdo, â târa inapàpari ê pai bà kà Pwi Ukai ba kâjè, tèepaa naa goro cè pai wâjué me côwâ kêe.

Jè pwapwicîri Caanilo—Pa-utimuru

²⁷ Wiàna gà tòpi imudi ê poloa ma ê wârado dipâa kà Pwi Ukai, â gà còbèedari ê naiié bau ê domii kêe.

²⁸ Êkaa na, gà nye mara pinünüma bwàti, béaa kâra ê pai ija ma wâdo'gà. ²⁹ Ba wiàna gà ija ma wâdo, âna cágà caa côoina ê naii Pwi Ukai*, â ée mwa pitèigà wà Pwiduée, â ée mwa naa wârimuru'gà.

³⁰ Wàépwiri kaa, na wâru gée goowà, na rà tâa na aré ma maagé, tiagoro na rà bà. ³¹ Wiàna jè mara pitèi bwàti ê càrajè, â pwiri o câé caa pitèijè wà Pwi Ukai [ma naa wârimuru kâjè]. ³² (Êco na, wiàna é

11:25 Exode 24.6–8; Hébérû 8.8–13

11:27 Hébérû 10.29

* **11:29** Cágà caa côoina ê naii Pwi Ukai—Ârailu pai ina wèe: Jèpwi âna, Cágà caa côoina pâ, guwà caapwi ma wà tèpa cèikí béegà na rà ija ma wâdo, ba guwà cau caapwi naiiri âboro, ê naii Kériso. Jèpwi âna, Cágà caa côoina pâ ê pwina gà wâdo ma ija, âna {câmu kâra} ê naii Kériso ma domii kêe, na é bà ba kâgà; âna muru na dau pwicîri.

11:32 Hébérû 12.5–6

tèijè ma patàrùjè, âna târa ma o câjè caa dau pwa wârimuru, ma tèpa âboro gòropuu.)

³³ Èpwiri co tèpa cèikî béeò, wiàna guwà picaatâa goro ê pi-ija kà Pwi Ukai, â guwà pitapacîwà. ³⁴ Ba wiàna guwà po dau copwa, â wâdé na guwà mara ija béaa naa pwârawâ kàwà. Ba na wàrapwiri, â wiàna guwà ipitiri, â o câé caa naa wârimuru kàwà wà Pwiduée.

[Nabwé naawê.] Napwa naa goo pàra pwina guwà ilari jioo, âna go o mwa ina tâwà, wiàna go mwa wâjué me côwâ dariwà.

12

Âraimeai gée goo Nyuâaê Pwicîri

¹ Tèpa cèikî béeò, go patùrawà ni, goro pâ âraimeai, na me gée goo ê Nyuâaê Pwicîri. Ba wâdé na guwà tâmogòori bwàti ê pai pwa goo.

² Béaa, na bwaa câguwà caa pâji tâmogòori wà Pwiduée, âna guwà pwamaina pâ *ânuurumuru na guwà ina pâ ‘pwiduée’, na ticè wâro goorà. Â, na guwà wàrapwiri, â rà pa-imwüruwà pâ duée imudi. Â càcaa pâri ma guwà cicararà*.

³ [Èco na nabà, âna é popawà ê Nyuâaê Pwicîri kà Pwiduée]. Â nümoo na guwà câmogòori ê pwina me gée gooé. Ba wiàna é tûra gée goo ê Nyuâaê Pwicîri, wà pwi jè âboro, â o càcaa pâri ma é pinajajai Iésu.

---

^{12:2} Habakuk 2.18-19   * ^{12:2} Grec: Guwà tâmogòori pâ, na pâara na guwà bwaa tèpa païens (tâpé na càra caa tâmogòori Pwiduée), âna ipa-imwüruwà goro pâ idoles (ânuuru pâ ‘pwiduée’) na càcaa pâri ma rà tûra. Èco na rà pitûâ kàwà.   ^{12:3} 1 Ioane 4.2-3

Â wiàna é inapàpari pâ, wà Iésu, âna é Pwi Ukai, â nye gée goo kaa ê Nyuâaê Pwicîri.

Caapwi co Nyuâaê Pwicîri na é naa

4-5 Ê Nyuâaê Pwicîri, âna é jèpa naa tâjè jècaa pâ âraimeait[†] na pi-ité. Â wiàna wâru pâ jèpa pai piénawéna kâjè, êco na jè piénawéna kâ Pwi Ukai na é caapwi co. **6** Â wâru pâ jèpa wakè kâjè, êco na caapwi co Pwiduée na é wakè goojè diri. **7** Â ê Nyuâaê Pwicîri, âna é paari ê pai tâa goojè kêe, ûna é naa tâjè jècaa ê jèpa âraimeai, ba na o pagòò diri [ê wâra pwapwicîri].

8-10 É naa tà pwi jèpwi, jè âraimeai, â é naa tà pwi jèpwi, jè âraimeai. Âna nye pwi caapwi Nyuâaê Pwicîri na é naa. [Wàéni pàrà pwi][‡]:

Ê pai tâmogòori tèi bwàti pâ muru;
 Ê popai goro autâmogòorimuru;
 Ê cèikî na maina;
 Ê pai nama tiàu maagé;
 Ê pai wakè goro pâtâmee;
 Ê pai ipa popai naa na nee Pwiduée (*péroféta);
 Ê pai nadàrù ê pwina me gée goo wà Pwiduée,
 ma ê pwina càcaa me gée gooé;

12:4-5 Roma 12.6   † **12:4-5** Âraimeai—Pai ina wèè ni pâ, ê nii bau ê autâmogòorimuru na naa tâjè, ba na jè wakè kâ Pwiduée, ma ipagòò ê wâra pwapwicîri kêe (talent, aptitude, capacité).   ‡ **12:8-10** Na pàrà nee tii na ê naporomée bèeni, âna wâru pâ popai na caapwi pai ina wèè, naa na paicî. Â câbà caa ciburà ina còwâ ê pwina caapwi.

Ê pai tùra na pâ pwâratùra na ité§;
 Ê pai bii ê pâ pwâratùra bëepwiri.

11 Êdiri pâ pwiibà, âna nye ê Nyuâaê Pwicîri na é ipâdi tâjè jècaa wiâra câbawâdé kêe.

Wâguwà naima âna guwà naii Kériso

12 Guwà jèe côo cai ê naiijè [wàijè tèpa âboro]: Nye caapwi naiiri âboro, êco na nye dau wâru ê nyi ére gée goo. Â ipaiwà naa goo ê naii Kériso, [pai ina wèe pâ, ê wâra pwapwicîri kêe]. **13** Ba jèe cau *upwaajè naa goo ê Nyuâaê Pwicîri na é caapwi, ba na jè o caapwi naiiri âboro. [Âjupâra naa goojè diri tèpa cèikî] wiàna jè tèpa *Juif, é, câjè caa tèpa Juif; â wiàna jè tèpa *ênawéna kíri kâra pâ âboro, é, wiàna pwa tarù kâjè. Ba jè cau tòpi ê Nyuâaê Pwicîri naa na ê pwâranümajè.

14 Â napwa naa goo ê naiiri âboro, âna wâru pâ ére gée goo. **15** Â câé caa ina ê âjè pâ: «Gée goo na câgo caa ijè, â câgo caa tâa na naiiri âboro.» **16** Â câé caa ina ê pwâranyürujè pâ: «Gée goo na câgo caa âraporomeejè, â câgo caa tâa na naiiri âboro.» **17** Ba wiàna ina pâ, nye po êco ê âraporomeejè naa na naiijè, â jè o mwa wànaau târa cè pai têre kâjè? Â wiàna ina pâ, nye po êco pwâranyürujè naa na naiijè, â jè o mwa wànaau târa pai têre ûraara muru?

Wà Pwiduée na é jèpa tòpòjè

---

§ **12:8-10** Pwâratùra na ité—Ê pwâratùra na câjè caa câmu goo, na jè pwamaina Pwiduée goo. Pwiri ê âji pai tèpa âboro, pwiri ê pai tèpa angela (côo 1 Korénito 13.1), pwiri càcaa âji pajè. **12:11** 1 Korénito 7.7   **12:12** 1 Korénito 10.17   **12:13** Galatia 3.28

18 Ba wà Pwiduée, âna é jèpa tòpò jèpa ére, naa na naiiri âboro, wiâra ê nye pai niimirí kêe. **19** Â wiàna ina pâ, nye po êco caapwi ére, â o càcaa naiiri âboro na tâbawêe.

20 Üu, ba wâru diri ê pâ jèpa ére gée goro ê naiiri âboro. **21** Wàépwiri na, càcaa pâri ma é ina ê âraporomeejè târa ijè pâ: «Càcaa pwamuru naa googà.» Â càcaa pâri ma é ina ê pûrujè târa du âjè pâ: «Càcaa pwamuru naa goou.»

22 Jèpwi mwara, âna pwa pâra ére gée goro ê naiijè, na jè niimirí pâ, ticè nii kàra. Êco na nye wâilà kaa na dau pwamuru naa goorà. **23** Â ê pâ ére na jè pinaapwàniri, âna jè nye dau pipapwicîrirà. Â ê pâ ére na câjè caa côo, âna jè dau piwéaarirà, **24** jii ê pâra ére. Ba nye wàrapwiri, pai tòpò kà Pwiduée ê naiijè.

25 Â êkaa, na càcaa pâri ma pitadàrù ê naiijè. Â êdiri pâ ére bëepwiri, âna rà nye pitòimirirà cônâ. **26** Ba wiàna é tâa na aré pwi jè ére, â êdiri pâra ére, âna rà cau tâa na aré ma wâé. Â wiàna ipwamaina jè ére, â wâilà diri, âna rà cau ipwâdée ma wâé.

Pâra wakè naa na wâra pwapwicîri

27 Wâguwà naima, âna guwà naii Kériso, ê wâra pwapwicîri kêe. Â wâguwà jècaa, âna guwà jèpa ére gée gooé. **28** Â wâéni [pâra tèpa wakè] na é jè tòpò wà Pwiduée naa na wâra pwapwicîri:

Tèpa apostolo, na rà tèpa pâbéaa;
Tèpa ipa popai (péproféta);
Tèpa picémara popai;

Â wàéni pàra tâpé mwara:
 Tèpa wakè goro pàtâmee;
 Tèpa nama tiàu maagé;
 Tèpa pitu tà pàra tâpé;
 Tèpa pitûâ;
 Tèpa pwa pâ pwâratùra na ité.

29 Gona [guwà niimiri pâ] jè cau tèpa *apostolo diri? Bwa! Â câjè caa capai tèpa péroféta diri, ma tèpa picémara popai, ma tèpa wakè goro pàtâmee.
30 Â gona jè cau tèpa nama tiàu maagé, ma tèpa pwa pâ pwâratùra na ité, ma tèpa bii pâ pwâratùra bëepwiri? Bwa. [Ba jèe naa tâjè jècaa ê jèpa âraimeai.]
31 Â wâguwà, âna wâdé na guwà iari ê pâ âraimeai na pwamuru naa goo.

Êco na go o mwa paari tâwà ê naigé na dau piwéna ma wâdé awé.

13

Pimeaari

1 Wiàna go pwa
 pâ pairi pâ âboro diri,
 ma pâ pai tèpa *angela,
 â wiàna ticè pimeaari gooò,
 â nye po pwa aio co,
 pwacèwii kilo,
 é, târa ilò na é tûu*.

2 Wiàna go pame
 popai kà Pwiduée;
 wiàna go tâmogòori diri

12:31 1 Korénito 14.1   * **13:1** Târa ilò na é tûu—Grec: Sinebalo (cymbale) na pwa aié.   **13:2** Mataio 17.20

pâ muru ni gòropuu,
 pâ muru na tâa na wâbinyiri;
 â wiàna ticè pimeaari gooò,
 â nye piticémuru naa gooò.
 Wiàna dau maina cèikî kôo,
 ma go pagù pâ jaa,
 â wiàna ticè pimeaari gooò,
 â nye piticémuru naa gooò.

³ Wiàna go naa
 diri pâ neemuruô
 tà tapé na ticè kàra;
 â wiàna go panuâ naiio
 ba na go pi-iná kôo[†],
 â wiàna ticè pimeaari gooò,
 â nye piticémuru naa gooò.

Wàéni pai pwa wàra pimeaari

⁴ Wàéni ê pai pwa
 wàra ê pimeaari:
 Jè pidàpwicâarijè.
 Jè pitu tà pàra tapé.
 Câjè caa tèpa piboo.
 Câjè caa pi-iná kâjè.
 Câjè caa tèpa maina nüma.
⁵ Câjè caa pwa-imudiri muru.
 Câjè caa pinímirijè co.
 Câjè caa tèpa putàmu.
 Câjè caa tèpa tà niimiri na èpà
 naa na pwâranümajè.

⁶ Wàéni ê pimeaari:
 Na jè ipwàdée

[†] **13:3** Ba na go pi-iná kôo—é, Ba na o círi. Càcaa pwéelaa naa na grec.   **13:6** Roma 12:9

goro ê âjupâra;
 â jè pikîri goro
 ê pwina càcaa *tàrù.
⁷ Jè nye ciburà cèikî.
 Jè nye ciburà tapacîri.
 Jè nye ciburà kakeri.
 Â càcaa oratâjè goo.

Ée mwa tâa dàra góiri awé

⁸ Dà na ée mwa tâa
 dàra góiri awé?
 Nye ê pimeaari!
 [O nye cau tiàu
 pâ âraimeai]:
 O nye tiàu
 tèpa *péroféta.
 O nye tiàu
 pai pipa popai
 naa pwâratùra na ité.
 O nye tiàu
 pai tâmogòorimuru.
⁹ Càcaa tâbawêe
 ê autâmogòorimuru
 naa naa tâjè.
 Càcaa tâbawêe
 ê popai kâjè
 naa naa nee Pwiduée.
¹⁰ O tiàu diri
 ê pwina càcaa tâbawêe,
 ba ée mwa tèepaa me
 pwina tâbawêe!

11 Na go bwaa èpo,

â go tùra pwacèwii nari èpo,
 â go niimirí pwacèwii nari èpo.

Una go jèe maina,
 â go naaco diri
 pai pwa kâra nari èpo.

12 Bwaa câjè pâji côo bwàti;
 jè niâ naa na garaaci [na tòri].

Éco na, na jè tòotù,
 âna jè o mwa bàra côoê
 naa na pai tâa kêe.

Bwaa câjè caa tâmogòori diri.

Éco na, na jè tòotù,
 â jè mwa bàra tâmogòori bwàti‡,
 pwacèwii Pwiduée,
 na é tâmogòrijè bwàti.

13 Tâa tâjè pâ muru na âracié:
 È cèikî, ê pitapacíri,
 bau ê pimeaari.

Â wà pimeaari,
 na dau maina naa nadàpàra.

Nabwé!

14

Pai pwa goo du âraimeai

1 Guwà imudàra béaa ê pimeaari, naa na diri
 ê pwina guwà pwa. Â wâdé na guwà iari ê pâ
 âraimeai gée goo ê Nyuâaê Pwicíri.

---

‡ **13:12** Jè mwa bàra tâmogòori bwàti—Jè mwa bàra côo Pwiduée
 ma tâmogòrié bwàti. Grec: Jè mwa côo{ê} naa na naporomee.

13:13 1 Tésalonika 1.3   **14:1** 1 Korénito 12.31, 14.39

Dau wâdé wà pwini ipa popai naa na nee Pwiduée. ² Ba wiàna gà tùra na ê pwâratùra na ité goo ê Nyuâaê Pwicíri, â gà nye patùra co wà Pwiduée. Ba wà pàra tâpé, âna càra caa tâmogòori ê pwina gà ina. Ba gà ina pâ muru na tâbinyiri târa.

³ Èco na, wiàna gà ipa popai naa na nee Pwiduée, â gà patùra pâ âboro. Â gà pagòorà, ma patàmarùrà. Â gà pitu târa diri ê wâra pwapwicíri. ⁴ Ba wà pwina é tùra na pâ pwâratùra na ité, âna é nye ipagòoé cônâ. Â wà pwina é ipa popai naa na nee Pwiduée, âna é pagòo diri ê wâra pwapwicíri.

⁵ Wâdé tôo na guwà cau tùra na pâ pwâratùra na ité. Èco na nye dau wâdé tôo jii pwiri, wiàna guwà pame ê popai naa na nee Pwiduée, [naa na pwâratùra na jè cau tâmogòori diri]. Ba wàépwiri ê muru na piwéna. Èco na, wiàna gà tùra na ê pwâratùra na ité, â wiàna wà pwi jèpwi, âna é bii popai na gà ina, â nye wâdé mwara. Ba wiàna wàrapwiri, â [ê popai'gà, âna ée] pagòo diri ê wâra pwapwicíri.

Pwa na gà pagòo tèpa cèikî

⁶ Wiàna ina pâ, go tèepaa mariwà, co tèpa cèikî béeò, â go patùrawà co naa na ê pwâratùra na ité, â o mwa wànau târa ma pagòowà? Bwa, wâdé na go pame ê popai na guwà tâmogòori—naa na pai pupûra kôo, é, naa na popai goro autâmogòorimuru, é, naa na popai na go pame tâwà naa na nee Pwiduée, é, naa na popai goro ê pwina é paari tôo wà Pwiduée naa na nyuâa. Ba êdiri pâ pwi bëepwiri, âna târa pitu tâwà.

7-8 [Guwà jèe niimirí cai pâ neemuru nyabi] pwacèwii ê kuruò, ma kitara. Wiàna càcaa pwéelaa ê aié, â jè o mwa wànau târa cè pai tâmogòori ê wéegére nyabi*? Â wiàna càcaa pwéelaa cè airi ê tutu, â o wàilàapà na o pitapitirirà ma pwabwàtirà târa ipaa? [Â wiàna wàrapwiri naa goo] pâ muru bëepwiri, na ticè wâro goorà, ⁹ â o nye ipaiwà naa goowà! Ba wiàna càcaa pwéelaa tâjè ê pwina gà ina, â o wànau târa ma jè tâmogòori ê êreê? Ba gà tûra pwacèwii pâ marù.

10 Dau wâru pâ pwâratùra kà tèpa âboro gòropuu. Â rà nye jèpa tâmogòori ê jèpa pwâratùra kàra jècaa. **11** Êco na wâgo, âna câgo caa tâmogòori ê pairà. [Â wàilà, âna càra caa tâmogòori ê paio.] Â go pwi pârâme ba kàra, â rà tèpa pârâme ba kôo. **12** Â ipaiwà naa goowà [wiàna guwà tûra co na pwâratùra na ité]. Êkaa na wâdé na guwà mudàra pâ âraimeai, târa pagòo ê wâra pwapwicîri, [â càcaa muru na kàwà co].

Bii popai ba na rà tâmogòori

13 Wàépwiri, wiàna gà tûra na ê pwâratùra na ité, â wâdé na gà pwapwicîri, ma o naa tâgà ê âraimeai târa bii popai. [Â, na wàrapwiri, â jè o cau tâmogòori ê popai na gà pame.] **14** Ba, na go pwapwicîri na ê pwâratùra na ité, â nye ticè na go tâmogòori naa na ê pâ pwina go gére ina. Ba nye ê Nyuâaê Pwicîri† na é gére pwapwicîri wâgoò. **15** Â dà cèna go pwa? Wâdé na go pwapwicîri ma nyabi naa na nyuâa;

---

* **14:7-8** Cè pai tâmogòori ê wéegére nyabi—é, Cè pai picâdàrù-ru wèe. † **14:14** È Nyuâaê Pwicîri—é, È nyuâaô.

â wâdé mwara na go pwapwicîri ma nyabi goro autâmogòorimuru kô.

16 Wiàna guwà picaatâa târa ma guwà pwapwicîri, â wâdé na guwà niimirì tâp  na càra caa t mog ori   pa pwa goo   p  âraimeai g e goo   Nyu    Pwic ri. Ba wi na g  pwaolé t  Pwidu  , co, naa na   pw rat ra na it , na   naa t g    Nyu    Pwic ri, â r  mwa o w nau târa ma r  p ra wi g , naa na pw ra pwapwic ri'g ? Ba o càra caa t mog ori   p  pwina g  ina . **17** P a po dau wâdé pa pwaolé t  Pwidu   goo. **18** Eco na c caa pitu ma pag o t p  na r  g re t re.

18 Napwa naa goo , âna go pwi a t ra na p  pw rat ra na it -  go dau pwa aw  jiiw . Â go pwaolé t  Pwidu   goo. **19** Eco na w na   ipitiri k  t pa c ik , âna n moo na go ina co 5 popai na pwéelaa, ba na go pac murir , jii   p  10 000 popai, na ina naa na j  pw rat ra na càra caa t mog ori.

Pw rat ra na it  âna c mu k e

20 T pa c ik  b eo , napwa naa goo   p  t u  na  p , âna wâdé na guw a pwac ewii nyi nari  po, na tic  na r  t mog ori. Eco na, naa na diri p ra muru, âna wâdé na guw a pinünüma pwac ewii t pa âboro maina. **21** J e  w i  naa na *T i  Pwic ri p    ina w  Pwi Ukai p :

*Go o mwa pat ra   Ba k o ,
naa na j  pw rat ra na it .*

  **14:16** Grec: Wi na g  pwaol  goro   nyu  , â w  p ina   t a w  w  pwi âboro na   t maari...âna  e  mwa w nau târa ma   t pi p  «Amen» t ra pw ra pipwaol  k g ? Ba c   caa t mog ori   p ina. **14:20** Ef so 4.14   **14:21** Esa  28.11-12

*Go o mwa pacâmurirà,
naa na pai tèpa pârâme.
Â o càra caa pitêre dòo.*

Ésaïe 28.11-12

22-23 Èkaa na, wiàna jè túra na pwâratùra na ité, âna càcaa muru na wâdé§ ba kà tâpé na càra caa cèikî. Ba wiàna rà tèepaa naa na wâra pwapwicîri wiàna guwà gére jèpa túra na jèpa pwâratùra na ité, â rà mwa ina pâ, gù pûruwà!

Êco na, wiàna jè ipa popai naa na nee Pwiduée, â o muru na wâdé ba kà tâpé na bwaa càra caa pâji cèikî*, [ba o tâpiri pwâranümarà]. **24** Ba wiàna rà tèepaa, na guwà gére jèpa pame ê popai naa na nee Pwiduée, naa na pwâratùra na rà tâmogðori, â rà o mwa côoina pâtûâ kàra na èpà, â rà o pinünüma ma rà biirà†. **25** Ba o papwéelaari ê pâ muru na tâa na wâbinyiri na pwâranümarà. Â rà o mwa tûu jùrurà, ma pwamaina Pwiduée. Â rà o mwa ina pâ: «Âjupâra pâ wà Pwiduée, âna é wâjaawà!»

Càrajè na pitòimiri naa na wâra pwapwicîri

26 Tèpa cèikî béo, jè o wànau, târa pai pwa kâjè na jè ipitiri? Wáeni:

14:22-23 Apostolo 2.13   § **14:22-23** Càcaa muru na wâdé—Grec: Câmu kêe; na pai ina wèe pâ, ê aupitèi kà Pwiduée—wiàna pwâra putàmu kêe naa goo tâpé na tàutàra na rà cèikî, é, ipwâdée kêe goo tâpé na tâpiri pwâranümarà. * **14:22-23** Muru na wâdé, ba kà tâpé na bwaa càra caa pâji cèikî—Grec: Câmu ba kà tèpa cèikî.   **14:24** Ioane 16.8   † **14:24** Rà o pinünüma ma rà biirà—Grec: O pitèirà, é, rà pitèirà.   **14:26** 1 Korénito 12.8-10

Wà pwi jèpwi, âna é nyabi târa ma pwamaina Pwiduée.

Wà pwi jèpwi, âna é ipacâmuri[‡].

Wà pwi jèpwi, âna é pame ê popai goro ê pwina é paari têe wà Pwiduée naa na nyuâa;

Wà pwi jèpwi, âna é tûra na ê pwâratûra na ité;

Wà pwi jèpwi, âna é bii ê popai bëepwiri.

Â diri ê pâ pwibâ, âna târa ma pagòo ê wâra pwapwicîri diri. ²⁷ Wâdé na ârailu, é, âracié âboroco, na tûra na pâ pwâratûra na ité; â rà pitapacîrà. Â wâdé na pwa pwi a bii pwâratûra kàra. ²⁸ Ba wiàna ticè, â rà cibwaa tûra. Â rà nye jèpa patûra co wà Pwiduée.

²⁹ Napwa naa goo wà tâpé na rà ipa popai naa na nee Pwiduée, âna wâdé na ârailu, é âracié. Â wà pârâ tâpé, âna rà o têre ê popai na rà pame, ma pitèi ê pwina o pwa[§]. ³⁰ Â wiàna é naa ê popai kêe wà Pwiduée tà pwi jèpwi, â wà pwina é gére tûra, âna wâdé na é coo.

³¹ Â, na wàrapwiri, â wà diri tâpé na rà tòpi ê popai gée goo wà Pwiduée, âna o pâri ma rà jèpa pame tâwà. Â o pacâmuriwà ma pagòowà. ³² Ba wâdé na rà tâmogôori pai pitòimirirà. ³³⁻³⁴ Ba càcaa wâdé tà Pwiduée na jè pwa-imudiri muru naa na wâra pwapwicîri; â wâdé têe na jè pitòimirijè, ma wakè na tâbwàti.

---

^{‡ 14:26} Ipacâmuri—Pwiri pai ina wèe pâ, ipa popai naa na nee Pwiduée goro ê pâtâma Nyuâaê Pwicîri (prophétiser). Ba jè wàrapwiri na jè pwa pupûra, wiàna é popajè é Nyuâaê Pwicîri.

^{14:29} 1 Tésalonika 5.21   § ^{14:29} Pitèi ê pwina o pwa—Pai ina wèe pâ, pitûra goo cè pai wârori wèe. É, Pitèié.   ^{14:33-34} 1 Korénito 11.3; 1 Timotéo 2.12

Càra pa ilàri

Napwa naa goo wà pa ilàri, âna rà cibwaa tûra imudi*, naa na ipitiri kàwà. Ba ticè târù kàra ma rà wàrapwiri. Ipaiwà naa na diri pàra wâra pwapwicíri†. Â wâdé na rà papwicíri [tèpa pitûâ] wâra na jèe wii naa na ê Naèà kà *Moosé.³⁵ Wiàna nümarà na rà tâmogòori bwàti, â wâdé na rà tawèeri tèpa éarà naa pwârawâ kàra. Ba càcaa wâdé na rà tûra [imudil] naa na picaatâa.

³⁶⁻³⁷ Èdiri pâ pwiibà, âna autûâri kà Pwi Ukai, [â tacoo goowà pâ, na guwà pitêre dàra]. É, gona guwà tà niimirí pâ ê popai kà Pwiduée, âna é me gée jaawà? É, pwiri nye wâguwà co na guwà tòpi? Wiàna dau tâa gòwà ê Nyuâaê Pwicíri, [pwacèwii na guwà ina] â wâdé na guwà côoina pâ, go patûrawà naa na nee Pwi Ukai. Ipaiwà mwara wiàna guwà ina pâ guwà tèpa pame popai kêe.³⁸ Ba wà tâpé na tautàra na rà côoina pwiri, âna o càcaa côoinarà‡.

³⁹ [Go tubanabwé goro ê auniimiri bëeni] co tèpa cèikî béeò: Wâdé na guwà iari na guwà ipa popai naa na nee Pwiduée. Â guwà cibwaa pacoo tâpé na rà tûra na ê pwâratûra na ité.⁴⁰ Èco na wâdé na guwà pwa diri naa na pitòimirí ma tâbwàti.

pai wâro côwâ gée na aubà

* **14:33-34** Tûra imudi—Grec: Tûra. Naa na nee tii 11.5, âna é ina wà Paulo pâ, pwa târù kà pa ilàri ma rà ipa popai naa na nee Pwiduée. Càcaa wâdé tà Paulo na rà pacoo ê pwapwicíri na rà tawèeri ère pai pwa pupûra, é, na rà pwa jèkutâ co. (Côo mwara note goo 1 Timotéo 2.11-12.) † **14:33-34** Ipaiwà naa na... Pwiri pâ popai bëepwiri, âna rà tâa goro pâ popai naa na nee tii 32.

14:36-37 1 Ioane 4.6 ‡ **14:38** O càcaa côoinarà—O câé caa côoinarà wà Pwiduée, é, Â câguwà caa ipacè naa goorà.

15*(Naporomee 15)**É jèè wâro côwâ wà Kériso*

¹ Tèpa cèikî béeò, go taniumiri tawà ê *Picémara Wâdé na ia go jèè inapàpari tawà. Ba guwà jèè tòpi, â nabàni mwara, âna guwà bwaa nye tà tâa goo.

² È picémara bëepwiri, âna ée mwa pa-udòwà, [ma naa tawà ê *âji wâro] wiàna guwà tà cimwü naa goo, wâra pai ina kôo tawà. Èco na, wiàna càcaa wàrapwiri, â o piticémuru naa goro ê cèikî kàwà!

³ Go jèè naa tawà ê ârapupûra na ia go jèè tòpi. Wàéni ê pwina dau pwamuru naa goo:

Wà Kériso, âna é bà,
ba na o tipijè
jii ê pâ èpâ kâjè,
wâra pai jèè ina
naa na Tii Pwicîri.

⁴ Tòpòé naa na auipwàni.
Pawâroé cônâ gée na aubà,
naa na bêâracié kâra tòotù,
wâra pai jèè ina
naa na Tii Pwicîri.

⁵ Â é ipaarié [tà tèpa âboro kêe]:

tà Pétérû* pwî a pâbéaa;
tà tèpa 12 *apostolo;

⁶⁻⁷ tà tèpa cèikî na râ wâna 500;

tà Jacques;

tà diri pârâ tèpa apostolo.

15:3 Ésaïe 53.5-12

15:4 Mataio 12.40; Apostolo 2.24-32

15:5

Mataio 28.16-17; Luka 24.34
jè nee Pétérû. Côo Ioane 1.42.)

* **15:5** Pétérû—Grec: Céphas. (Âna

15:6-7 Luka 24.50

Wà pàra tâpé gée goo tèpa 500 âboro-bà, âna rà jèe bà. Êco na dau wâru tâpé na rà bwaa tâgére wâro nabâni.

É ipaarié tà Paulo

⁸ Gée na càuru diri pâ pwi bëepwiri, â é ipaarié tôo, wâgo, pwi 'pwêedi'[†]. ⁹ Ba po dau piticémuru naa gooò jii diri tèpa apostolo béeò. Â càcaa pâriô ma rà ina gooò pâ, na go pwi apostolo, gée goo ê pai tubaèpâ kôô târa ê wâra pwapwicîri kà Pwiduée béaa. ¹⁰ Êco na, gée goro ê *pimeaari imudi kà Pwiduée, â gére wâgo ni. Ba ê pimeaari imudi bëepwiri, âna é jèe tòpò ê pwâra wakè kêe naa gooò. Ba go jèe dau wakè jii pàra tèpa apostolo. Â nye càcaa wâgo na wakè, â nye wà Pwiduée, goro ê pimeaari imudi kêe.

¹¹ Â wiàna nye wâgo [na go picémara ê popai tâwà] é, wiàna wà tèpa apostolo béeò, â wâé kaa pwiri ê Picémara Wâdé, na ia bà picémara tâwà, â na ia guwà cèikî naa goo.

Ée mwa pawârojè Pwiduée

¹² Wà Kériso, âna é jèe wâro côwâ gée na aubâ—wâépwi è popai na bà picémara. Â gorodà na rà ina pàra pàarawà[‡] pâ, o càra caa wâro côwâ wà tèpa bà? ¹³ Ba wiàna wârapwiri, â wà mwara Kériso, âna pwiri câé caa wâro côwâ gée na aubâ! ¹⁴ Â pwiri

---

15:8 Apostolo 9.3-6   [†] **15:8** Wâgo, pwi 'pwêedi'—Grec: Pwacèwii na pitèpao béaa kâra parui kôô. Pwiri rà pitunee tà Paulo, gée goo ê pai tubaèpâ kêe tà tèpa cèikî, béaa kâra pai cèikî naa goo wà Kériso.

15:9 Éfeso 3.8; 1 Timotéo 1.15   **15:10** 2 Korénito 11.23   [‡] **15:12** Pàra pàarawà—Pwa tèpa pacâmu na rà ina pâ, wà Iésu, âna câé caa wâro côwâ gée na aubâ.

piticémuru naa goo ê Picémara Wâdé kâbà, â ipaiwà mwara naa goro ê cèikî kàwà. ¹⁵ Â pwiri bà tèpa pwâ, ba bà jée picémara tâwà pâ, wà Pwiduée, âna é pawâroé côwâ.

¹⁶ [Go ina mwara pâ]: Wiàna âjupâra pâ, càra caa wâro côwâ wà tèpa bà, â wà Kériso, âna pwiri câé caa wâro côwâ. ¹⁷ Â napwa ê cèikî kàwà, âna pwiri piticémuru naa goo. Â pwiri é bwaa piiwà ê pâtâmara ê pwina èpà, â pwiri càcaa pwanauri ê pâ tûâ kàwà na èpà§. ¹⁸ Â pwiri wà tèpa cèikî, na rà jée bà, âna rà wâiti jii Pwiduée. ¹⁹ Ba wiàna ê cèikî kâjè naa goo Kériso, âna nye târa co ê pwi wâro ni góropuu, â pwiri nye wàijè kaa tâpé na dau ipwaée kâjè naa na diri tèpa âboro!

'Pwi autapoo kâra piûnya'

²⁰ Éco na càcaa wàrapwiri! Ba é jée nye wâro côwâ wà Kériso, â é pwacèwii pwi autapoo kâra piûnya. Â o wâru wàijè na jè o mwa pwicò kêe. ²¹ Ba jè cau bà diri, goo pwi caapwi âboro, wà *Adamu, na ia me gooé ê pwâra bà. Â jè o mwa wâro côwâ gée na aubà, goo pwi âboro, wà Kériso. ²² Édiri pâ âboro, âna rà cau bà, ba rà caapwi ma Adamu. Â wàijè diri*, âna jè o mwa wâro côwâ gée na aubà, gée goo na jè caapwi ma wà Kériso.

²³ Wà Pwiduée, âna é jée mara pawâro wà Kériso, ba é pwi a pâbéaa. Â ée mwa caa pawârojè mwara, na tôtù na ée mwa wâjué me côwâ naani góropuu

§ **15:17** 2e phrase—Grec: Â pwiri guwà bwaa tâa na pâ èpà kàwà.

15:21 Roma 5.12   * **15:22** Wàijè diri—Grec: Wà diri tèpa âboro.

Pai ina wèe pâ, wàijè tèpa cèikî naa goo wà Kériso.   **15:23** 1

Tésalonika 4.16; Auinapàpari 20.5

wà Kériso[†]. **24** Â gée na càùru pwiri, âna o pwâadàra pâ muru. Â wà Kériso, âna ée mwa tédidiri awé ê pâtâmara diri pâ duée, ma pâ u, ma pâ pitûâ na èpâ. Â nabwé, â ée mwa panuâ cônâ tà Pwiduée Caa, ê pitûâ kêe ma pwâra ukai kêe.

25 Ba [é jèe tâmara pacoo wà Pwiduée pâ] na ée mwa pitûâ wà Kériso, tiagoro na ée mwa còogai diri tâpé na rà ipaa dèe. **26** Â wà pwi bénabwé, âna ê pwâra bà. Â ée mwa pwa ma tiàué awé wà Kériso.

27 Ba jèe wii naa na *Tii Pwicîri pâ, wà Pwiduée, âna é jèe nye nama *é pitûâ naa góro diri é pâ muru.* **Psaume**

8.7 28 Â, na ée piétò, wà Pwina naîê, naa goro diri pâ muru, â ée mwa ipakîriê na ara Pwiduée. Â wà Pwiduée, âna ée mwa pitûâ bamwara, kâra diri pâ muru, ma wà diri tèpa âboro.

Êkaa na guwà tacî!

29 [Go wâjué cônâ naa goo ê pai wâro cônâ gée na aubâ.] Ba pwa jèpwi mwara: Gorodà na rà *piupwaa wà pârâ tâpé ba kâ tèpa bà kâra, wiàna o càra mwa caa wâro cônâ wà tèpa bà[‡]?

30 Â jèpwi mwara, âna wâibà [ma wà tèpa apostolo béeò] âna cina bà nye tà ciburà pipanuâbà, [ba na bà picémara ê pâ popai-bà, wiàna ticè wâro cônâ

[†] **15:23** Napéaati naa na grec pâ: O mwa jèpa pwa tà diri tèpa âboro, naa na jèpa autâa kâra jècaa.   **15:25** Mataio 22.44   **15:26** Auinapâpari 20.14   **15:27** Psaume 8.7   [‡] **15:29** Piupwaa...ba kâ tèpa bà—Pwiri rà wàrapwiri wà pârâ tèpa cèikî, na pâara kâ Paulo. Èco na ticè popai goro ê pai pwa wèe bëepwiri naa na jè ére na Tii Pwicîri.   **15:30** Roma 8.36

gée na aubà]? Ba dau wâru pâ muru na èpà na tèepaa maribà, na diri pâ tòotù.

³¹ [Gona câguwà caa tâmogòori] co tèpa cèikî béeò, pâ go côo ê pwâra bà na arao na diri pâ tòotù? Go nye *ipwataâboro pâ, nye âjupâra pwiri, pwacèwii na nye âjupâra pâ, go dau inawà ba wâdé tà pâra tâpé, goo [ê pwina é pwa tâwà] wà Pwi Ukai kâjè Kériso Iésu§. ³² Ba dau gòò ê ipaa kôo dà tâpé [na rà cicarao] naa na ville Éfeso, ba rà pwacèwii pâ macii a piugà. Â wiàna ticè wâro cônâ gée na aubà, â pwiri piticémuru naa goo ipaa kôo. Â pwiri wâdé na jè [pwa ê pwina rà ina wâ pâra tâpé, pâ]: *Ija ma wâdo, ba widàuru, âna jè o bà.* ³³ *Ésaïe 22.13*

³³ [Bwa! Càcaa wàrapwiri.] Â guwà cibwaa nama rà ipa-imwüruwà wà pâra tâpé. Ba [âjupâra mwara ê auina bène, pâ]: «Wà tèpa béejè na èpà, âna rà o mwa tubaèpà ê càrajè na wâdé.» ³⁴ Èkaa na guwà tà tací! Guwà niimiri bwàti. Â guwà pitòotéri ê càrawà na èpà ba na o wâdé*. Ba go ina tâwà pâ: Pwa pâra tâpé gée goowà, na càra caa tâmogòori Pwiduée! Â wâdé na guwà kamu goo.

Naiiri âborò na bwaa âmuê

³⁵ Gà péa tawèero pâ: «O wànau cè pai pwa goo ê pai wâro cônâ kà tèpa bà? Ê pâ naiirà, âna o pwacèwii dà?» ³⁶ Gà pinünüma cai! Na jè câmi pudòoro upwâra, â é mara wai naa napuu, béaa kâra cè pai cipu kêe. Â wâdé na wàrapwiri. ³⁷ Â câjè caa

§ **15:31** Goo...Kériso Iésu—é, Naa na nee Pwi Ukai kâjè Kériso Iésu.

15:32 Ésaïe 22.13   * **15:34** Guwà pitòotéri ê càrawà na èpà, ba na o wâdé—é, Nabwé na guwà pwa na èpà.   **15:36** Ioane 12.24

câmi ê upwâra na jè maina, â jè câmi co pudòé, wiàna pwâra blé, é, wiàna jèpwi. ³⁸ Â, na é cipu, â pwa ê naiié, na é naa wà Pwiduée. Ba é nye jèpa ipâdi târa jèpa pudòro upwâra ê jèpa naiirà, wiâra câbawâdé kêe.

³⁹ Â nye pi-ité mwara ê naiiri âboro, ma ê naiiri macii, ma ê naiiri marü, ma ê naiiri ârawéà.

⁴⁰ Nye ipaiwà naa goo pâ muru gòropuu, ma ê pâ muru nidò napwéretòotù. Po dau pwényuââ ê pai côorà diri, êco na nye jèpa pi-ité ê pwényuââ kàra. ⁴¹ Jèpwi mwara, âna jèpa pi-ité ê pwéelaa kâra tòotù, ma ê pwéelaa kâra parui, ma ê pwéelaa kâra pâ ìricò. Â ê pâ jèpa ìricò mwara, âna nye jèpa pi-ité ê pwéelaa kâra.

Èjipi naiijè ma o pwa pwi jèpwi

⁴² Nye wàrapwiri naa goo pai wâro côwâ kâjè gée na aubà. Ba ê naiiri âboro na jè èjipi naa napuu, âna pwacèwii ê pudòro upwâra. Ba ée mwa wai ma botére naawê. Êco na ê naiijè na é wâro côwâ gée na aubà, âna câé caa mwa caa wai ma botére. Ba ée jèe *wâro dàra gòiri awé.

⁴³ È naiiri âboro na jè èjipi naa napuu, âna càcaa wâdé pai côo wèe. Êco na, na é wâro côwâ gée na aubà, â é nye dau pwényuââ kaa. Na jè èjipié, â piticè nii kêe. Êco na, na é wâro côwâ, âna nye dau pwa nii kêe kaa. ⁴⁴ Jè nye èjipi co ê naiiri âboro. Â gée na càùé, âna o naiiri âboro na bwaa âmuê, na é nama é wâro côwâ ê Nyuâaê Pwicîri. Ba wiàna pwa naiiri âboro naani gòropuu, â âjupâra pâ, pwa ê âji

naiiri âboro na bwaa âmuê, na ée mwa naa tâjè ê Nyuâaê Pwicîri.

Du naiiri âboro na pi-ité

45 Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri pâ: *Wà Pwiduée, âna é naa wâro, tà Adamu, pwijojooro diri tèpa âboro.*

Genèse 2.7 Â pwa pwi jèpwi na jè tunee têe pâ ‘Wà Pwi bénabwé Adamu’, [âna wà Kériso]. Â tâa gooé ê Nyuâaê Pwicîri, â wâé, Kériso, na é naa ê âji wâro. **46** È pwina mara tèepaa, âna muru gée goro ê naiiri âboro [naani góropuu]. Â è pwina é pwicò, âna muru gée goo ê Nyuâaê Pwicîri.

47 Wà Pwiduée, âna é tapoo pwi jojooro âboro, wà Adamu, gée goro puu. Â wà Kériso, ‘wà Pwi bénabwé Adamu’, âna é me gée *napwéretòotù.

48 È naiijè naani góropuu, âna pwacèwii naii wà Adamu, na ia pwa goro puu. Â è naiijè naanidò napwéretòotù, âna o pwacèwii naii wà Kériso, na é me géenidò napwéretòotù. **49** Üu, nabàni, âna jè pwacèwii Adamu, â na tòotù na bwaa wâ naigé, âna jè o pwacèwii Kériso[†].

Piétò jii pwâra bà

50 Tèpa cèikî béeò, go nye ina tâwà pâ: Nye ticè autâa wâna *Mwaciri kà Pwiduée, kâra naiijè nabà, na pwa goro piée ma domii. Ba è pwina o wai ma botére, âna o càcaa tâa têe cè wâro dàra góiri awé.

51 Guwà têre bwàti, ba go ina tâwà è pwina dau pwényuâa kaa—ê pwina tâbinyiri béaa, êna é jèe

15:45 Genèse 2.7   † **15:49** Adamu; Kériso—Grec: Wà pwina é me gée góropuu; Wà pwina é me gée napwéretòotù.   **15:51** 1 Tésalonika 4.15-17   **15:51** Mataio 24.31

paari tâjè wà Pwiduée. Â wàéni: O câjè caa capai bà, êco na o capai pitòotérijè‡. ⁵² Â o nye piawài kaa. Ba o upi ê tutu, â wà diri tèpa [cèikî na rà jèe] bà, âna rà o wâro cônwâ dàra góori awé. Â wàijè, âna o nye pitòotéri kaa ê naijjè [â o câ mwa caa wai ma botére]. ⁵³⁻⁵⁴ Üu kaa, ê naijjè naani góropuu, âna é muru na câé caa góori, ba é pâ nau bà, ma wai§. Â o wâdé na pitòotérié, ma é naiiri âboro na é wâro dàra góori awé. Ûna wàrapwiri, â o coo ê auwii naa na Tii Pwicîri, na ina pâ:

*É piétò bamwara
jiù ê pwâra bà.*

É tubatiàué awé!

⁵⁵ *Wâpà piétò'gà, co pwâra bà?*

Wâpà ê nii ma góo'gà?

Gà o mwa wànau

târa cè pai tubaèpà tâbà cônwâ*?

Ésaïe 25.8

Osée 13.14

⁵⁶ (Ba ê pàtâmara ê pwâra bà naa goojè, âna é me gée goo pâ èpà [na jè pwa]. Â ê pàtâmara ê pâ èpà, âna é me gée goo [pai càcaa wârori kâjè bwàti] ê Naèà kà *Moosé.) ⁵⁷ Êco na nabà, âna jè pwaolé tà Pwiduée,

‡ **15:51** Pwiri é niimiri wà Paulo pâ, ée mwa wâjué me cônwâ wài wà Kériso, na rà bwaa tà wâro wà pâra tèpa cèikî bée. (Côo 1 Tésalonika 4.15-17.)   **15:53-54** 2 Korénito 5.4   **15:53-54** Ésaïe

25.8   § **15:53-54** 1re phrase—Grec: Wâdé na, ê pwina é wai, âna é coona ê pwina cônwâ caa wai; â wâdé na, ê pwina é bà, âna é coona ê pwina cônwâ caa bà.   **15:55** Osée 13.14   * **15:55** Gà o mwa wànau... Grec: Wâpà da'gà?   **15:56** Roma 7.13

ba é nama jè piétò awé, gée goo Pwi Ukai kâjè Iésu Kériso!

⁵⁸ Épwiri co tèpa âji béeò, wâdé na guwà göò, ma cimwü! Â guwà tà tâa taaci goo ê wakè kà Pwi Ukai. Ba diri ê pwina guwà pwa, goro ê nii kàwà na é naa, âna o pwamuru naa goo.

16

Pâra aupitûâri kà Paulo

Bépitu ba kà tâpé Iérusaléma

¹ [Wàéni ê autûâri kôô] naa goo ê mwani na guwà o mwa tòri, ba kà tèpa cèikî wâ *Iérusaléma: Wâdé na guwà pâra wiâra ê pwina go ina tà tèpa wâra pwapwicíri wâ Galatia. ² Wàéni: Diri pâ pwapwicíri, âna guwà jèpa tòpò naa jaawà, jè ére gée goro ê mwani kàwà. Ba na wàrapwiri, â guwà naanaimari diri ê mwani, béaa kâra pai tèepaa kôô dariwà. ³ Â guwà pitòrigari pâra tâpé, ba na rà pa pâ ê bépitu kàwà bëepwiri naa Iérusaléma. Â wiàna go o mwa tèepaa paé dariwà, â go* o mwa wii cè tii, cèna rà o pa pâdari tèpa wâra pwapwicíri naawê, ba na o *paâjupâra târa pâ, nye wàijè kaa, na jè panuârâ. ⁴ Â wiàna go mwa côo pâ pâri ma go pâra wiârâ, â go o mwa piciarâ.

É pwabwàti pai pâra kêe

⁵ [Napwa ê pé pâra kôô, âna] go o jèe tapâgâ ê province Macédoine, â géewê, âna go o mwa me mariwà côwâ. ⁶⁻⁷ Dau nümoo na tâpo göiri ê pai tâa

16:1 Roma 15.25-26; **2** Korénito 8.1-9   * **16:3** Go—é, Guwà.

16:5 Apostolo 19.21   **16:6-7** Roma 15.24

kôo jaawà, wiàna é câbwâdé wà Pwi Ukai. Â pwiri go o mwa tâa jaawà, naa na diri ê pâara na pièpâ napô na. Â wiàna wàrapwiri, â guwà o mwa pitu tôo, ma go pâra naa na cè jè ére.

8 Â ni, âna go nye tà tâa ni Éfeso, tèepaa naa goro tòotù Pentecôte[†]. **9** Ba jèe pâara, na go pwa cè wakè na maina naani. [Ba nye dau wâru kaa, tâpé na rà tòpi ê Picémara Wâdé.] Êco na dau wâru mwara tâpé na rà cicarao.

10 Wiàna é medariwà wà Timotéo, â guwà ipwabwàti têe. Ba é piénawéna kà Pwi Ukai, pwacèwio. **11** Â guwà cibwaa ipwatétéri têe. Â [wiàna jèe nabwé pai tâa kêe jaawà] â guwà pacidòri nyuââê, ma pitu têe, ba na é wâjué me mariô. Ba go tà tapacírà ni, wàilà ma cè pâra tèpa bée.

12 Napwa naa goo pwi aéjii kâjè, wà Apollos, âna go dau tacoo gooé, ma é pâra wiâ pâra tèpa cèikî béejè na rà paé dariwà. Êco na tàutêe na é nama pâra[‡]. Â ée mwa nye tà pâdariwà wiàna pâri.

Bénabwé popai

13 Wâdé na guwà tà tacî, â guwà cimwü naa na ê cèikî kâwà! Â guwà góo, â guwà piégòtùru! **14** Â guwà wârori ê wâro kâwà naa na pimeaari.

15-16 Jèpwi, co tèpa béeò: Go tacoo goowà pâ, na guwà pitêre dà tèpa pitûâ kâwà naa na cèikî, na rà

[†] **16:8** Tòotù Pentecôte—Tòotù kâra piûnya. Côo mwara Tòotù maina naa na Neeremuru (Vocabulaire). **16:9** Apostolo 19.8-10; 2 Korénito 2.12   **16:10** 1 Korénito 4.17   **16:11** 1 Timotéo 4.12

16:12 1 Korénito 3.6   [‡] **16:12** Tàutêe na é nama pâra—Pwiri pai ina wèe pâ, càcaa câbwâdé kà Pwiduée na é pò ma pâra.   **16:15-16** 1 Korénito 1.16

wakè ba gòo, ba na rà piénawéna kàwà. Â go niimiri tâpé na rà pwacèwii Stéphanas. Ba guwà tâmogòori pâ, wailà ma ê tâa kée, âna rà tèpa mara cèikî naa na province Akaïe. Â rà dau ipanuârâ, ma rà pitu tâ tèpa cèikî.

17-18 Go dau ipwâdée na rà jèe me naani, wà Stéphanas, ma Fortunatus ma Akaïcus. Ba rà dau pagòo-o, na pwi pàara bëeni, na guwà wâiti jiio. (Â go niimiri pâ, o pagòowà mwara, na guwà têre pâ nye wàrapwiri.) Wâdé na guwà papwicîri tâpé na rà wàrapwiri, ma pwamainarâ.

Ipiciijii

19 Tèpa wâra pwapwicîri na province ni Asia, âna rà naa paé bwàcu kàwà. Â wà Aquilas ma Priscille, ma wà pàra tâpé na rà ipitiri jaaru, âna rà naa paé bwàcu kàwà mwara, naa na nee Pwi Ukai. **20** Â wà mwara diri tèpa cèikî na rà wâni, âna rà naa bwàcu kàwà.

Â wâguwà, na guwà ipitiri, âna wâdé na guwà tâ ipwabwàcu tâwà, wàra pai pwa kà tèpa naî Pwi Ukai.

21 Wâgo, Paulo, âna go popa i opwa tii, ba na go tubanabwé ê tii bëeni.

22 Wiàna câé caa meaari Pwi Ukai, wà pwi jè [ârapàarawà] à guwà naaê iti jii ê picaatâa kàwà§.

Maranatha—Wâdé na gà me, co Pwi Ukai kâjè!

23 Wâdé na é *pwényunuâariwà wà Pwi Ukai Iésu, goro ê *pimeaari imudi kêe! Amen! Wâdé na wàra!

16:19 Apostolo 18.2,18,26   **16:22** Galatia 1.8-9   § **16:22** Guwà naaê iti jii ê picaatâa kàwà—Grec: O tojiié, o pinajajaié (maudit).

1 Koréñito 16:24

lxxii

1 Koréñito 16:24

24 Dau wânümoo tâwà naa na nee Kériso Iésu!

**Tii Pwicîri: Âmu Aamwari naa na cî
New Testament in Paicî (NC:pri:Paicî)
Le Nouveau Testament à Paicî**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Paicî

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Paicî

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
94c5d202-9853-5b91-879f-4a3023457d58